

Helsingin seudun MAL-sopimuksen seuranta

**MAL-seurantakokous
5.6.2019**

Pitkäjänteinen MAL-yhteistyö kantaa hedelmää -Näkymä koko sopimuskauden toteutumisesta

”Sopimuksen tarkoituksena on lisätä kuntien keskinäistä sekä seudun ja valtion välistä sitoutumista yhdessä sovittuihin tavoitteisiin. Keskeisiä tavoitteita ovat koko toiminnallisen kaupunkiseudun eheä yhdyskuntarakenne, yhteisvastuullinen asuntopolitiikka ja toimiva liikennejärjestelmä.”

- Asumisen asemakaavoituksen tavoitteen toteuma vaihtelee kunnittain. Koko kauden toteumaa ei voi vielä arvioida, tarkentuu syksyllä 2019. Kolmen vuoden osalta asemakaavoitettua kerrosalaa hyväksyttiin 4,4 miljoonaa kerrosneliömetriä, joka on 96 % kolmen vuoden tavoitteesta. Kaavoitus keskittyy yhdyskuntarakenteen ja saavutettavuuden kannalta hyville alueille.
- Seudun asuntotuotantotavoite ylitetään koko kauden osalta. Seudulle valmistuu yhteensä yli 63 000 asuntoa. Kunnittain tavoitetason toteuma vaihtelee. Tuotanto painottuu voimakkaasti kerrostaloihin ja ne sijoittuvat pääsääntöisesti yhdyskuntarakenteen ja saavutettavuuden kannalta hyville alueille. Korkotuetun asuntotuotannon toteuma on arviolta yhteensä 92% ja pitkäaikaisen vuokratuotannon osalta 93%. A-Kruunun osuus normaalista vuokra-asuntotuotannosta on vajaa kolmannes.
- Kestävien kulkutapojen, kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen, kulkumuoto-osuus on kasvanut ja vuonna 2018 se oli 60%. Lisäksi palvelutaso on parantunut, mm. metron läntisen osuuden ja kaupunkipyöräpalvelun myötä. Kestäviä kulkutapoja tukevien liikenneinvestointien toteutus on edennyt sopimuksen mukaisesti.
- Seudulle on laadittu yhteinen suunnitelma maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisesta MAL2019.

Seuranta 2016-2018

Seurattavat aihealueet

- Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen
 - Toteutunut asuntotuotanto ja myönnettyt rakennusluvut
 - Valtion toimenpiteet
 - Asemakaavoitus asumiseen ja kaavavarannot
- Yhdyskuntarakenteen kehitys
 - Asuntotuotannon ja asemakaavoitetun kerrosalan sijoittuminen yhdyskuntarakenteessa
 - Ensisijaisten kohdealueiden toteutuminen
- Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen
 - Helsingin seudun MAL 2019 -suunnittelu
- Liikennepalvelut ja liikenneinfrastruktuuri

Tiivistelmä

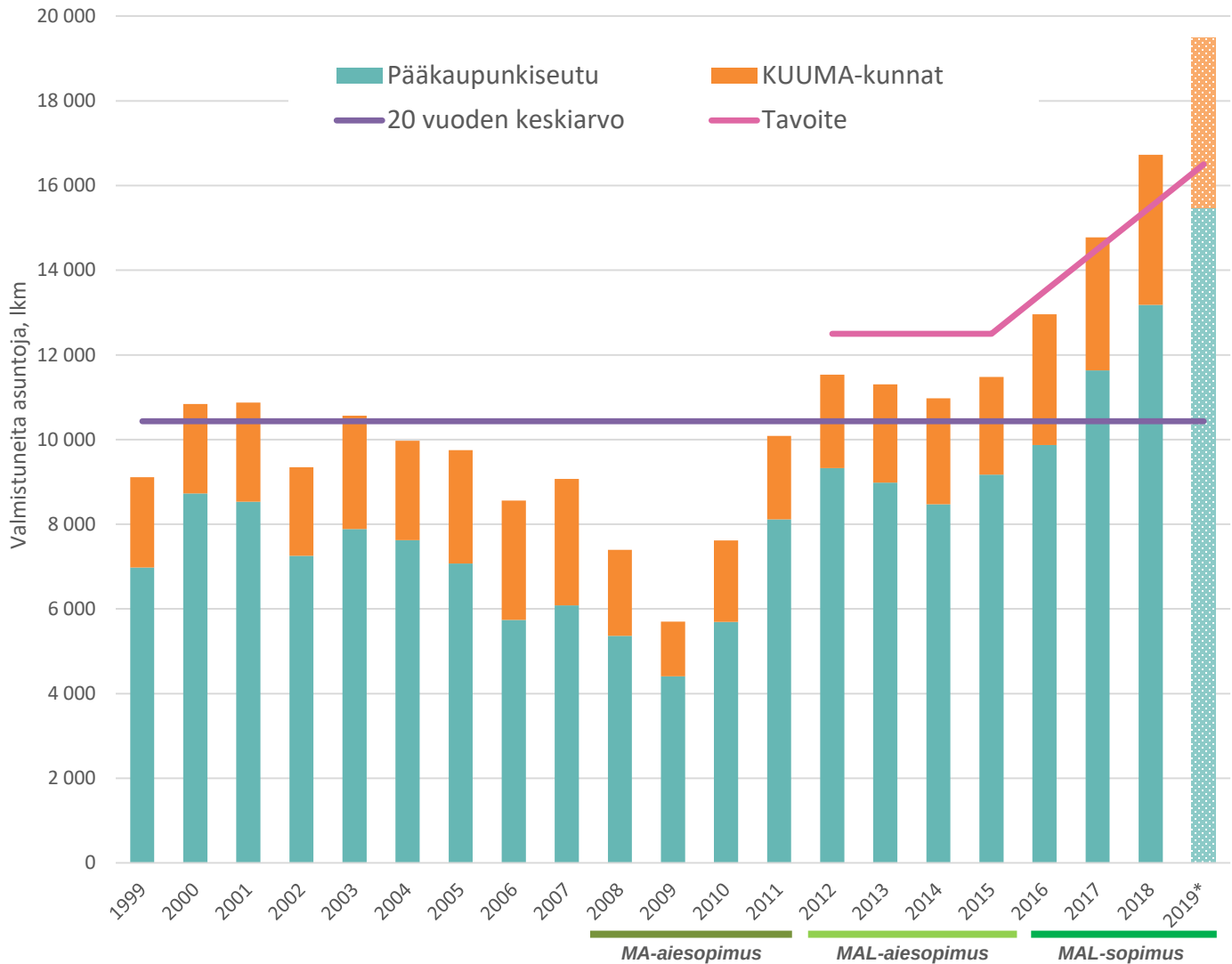
- Kolmen ensimmäisen sopimusvuoden aikana valmistui noin 44 500 uutta asuntoa, mikä vastaa 102 prosenttia vuosien 2016-2018 tuotantotavoitteesta. Vuonna 2018 aloitettiin yli 20 900 asunnon rakentaminen.
- Korkotuetulle asuntotuotannolle asetetun tavoitteen toteutuma (2016-18) oli 87 %, 10 370 valmistunutta asuntoa. Pitkäaikaisella korkotuella rakennettavien vuokra-asuntojen toteutuma oli 89 %, 6 812 asuntoa.
- Uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa hyväksyttiin vuosina 2016-2018 4,4 miljoonaa kerrosneliömetriä (96 % tavoitteesta) ja voimaan tuli 4,5 miljoonaa kerrosneliömetriä (98 % keskimääräisestä vuositavoitteesta).
- Ensisijaisille kohdealueille sijoittui 86 % valmistuneista asunnoista, 89 % voimaan tulleesta nettokerrosalasta ja 88 % hyväksytystä nettokerrosalasta.
- Kestävien kulkutapojen, eli kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteenlaskettu kulkumuoto-osuus kasvoi vuoden 2012 57 prosentista 60 prosenttiin vuonna 2018.
- Kestävien kulkutapojen palvelutaso on parantunut. Metron läntisen osuuden liikenne käynnistyi 18.11.2017 ja liityntäliikenne 3.1.2018. Kaupunkipyörät ovat saavuttaneet käyttöennätyksiä.
- Raide-Jokerin allianssi aloitti toimintansa loppuvuodesta 2017, hankesuunnittelu on tarkentunut ja kustannusarvio päivitetty. Klaukkalan ohikulkutien rakentaminen aloitettiin helmikuussa 2019. Tie valmistuu 2021. Pisara-radon kehittämissuunnitelmaa on valmisteltu yhteistyössä ja Pisara+ -toimenpidepaketti on määritelty.
- Vuosien 2017-2019 pienistä kustannustehokkaista hankkeista (KUHA) 11 aloitettiin tai toteutettiin 2017-2018. 3 käynnistyy vuonna 2019. 4 hanketta ei todennäköisesti toteudu kaudella 2017-2019.
- Yhteistyön edellytykset liikennepalveluissa ovat edistyneet lainsäädännön myötä.

Asuntotuotanto

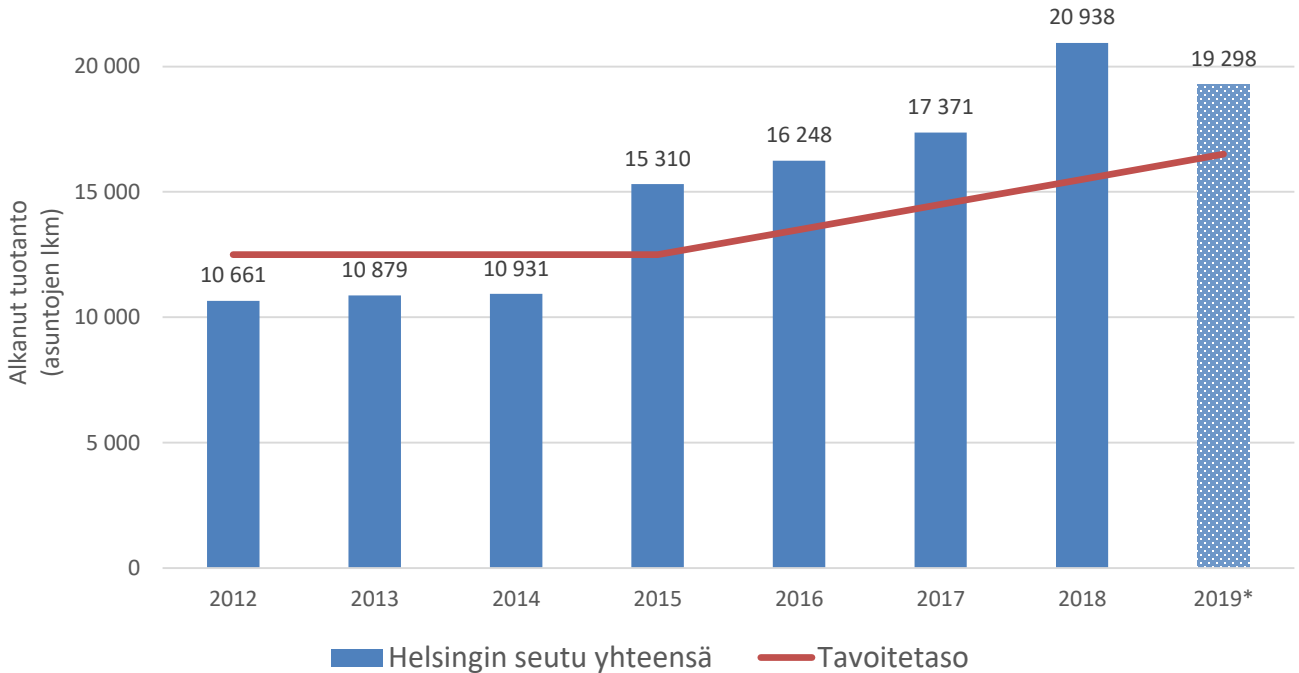
Helsingin seudulle valmistuneet asunnot 1999-2018 ja *kuntien arvio vuodelle 2019

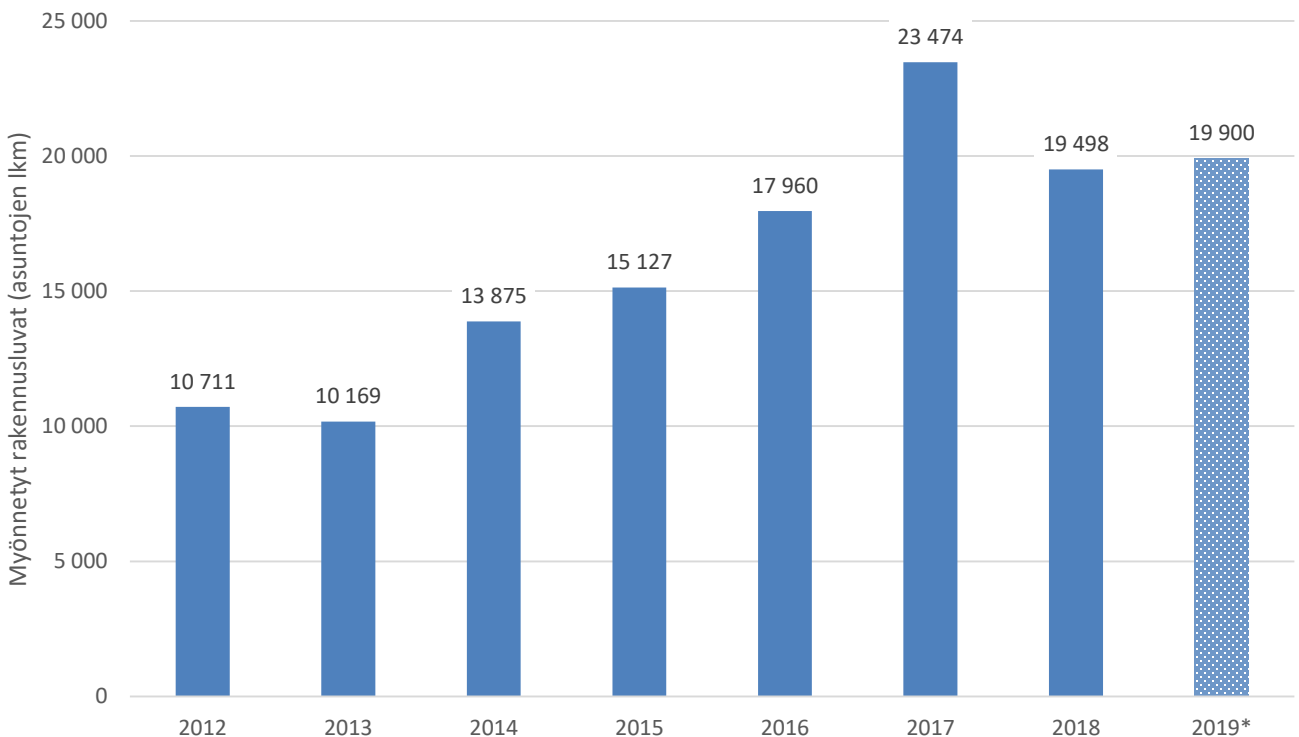
- Vuosina 2016-2018 valmistui 44 456 asuntoa, mikä on 102 % kyseisten vuosien tuotantotavoitteesta.
- Vuonna 2018 valmistui 16 725 uutta asuntoa. Se on 108 % vuoden 2018 tuotantotavoitteesta.
- Vuonna 2019 arvioidaan valmistuvan jopa yli 19 000 asuntoa.
(Arvio perustuu vuonna 2018 alkaneeseen asuntotuotantoon ja myönnettyihin rakennuslupiin)

Aloitettu asuntotuotanto ja rakennusluvut 2012-2018 ja *kuntien arviot vuodelle 2019

Vuonna 2018 aloitettiin yli 20 000 asunnon rakentaminen. Rakennuslupia myönnettiin yli 19 000 uuden asunnon rakentamiseen.

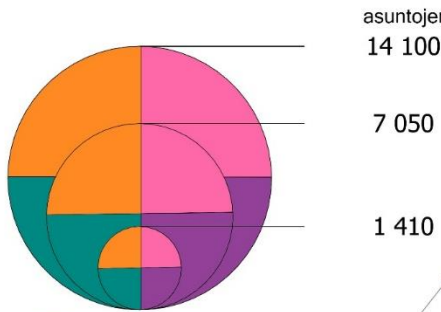

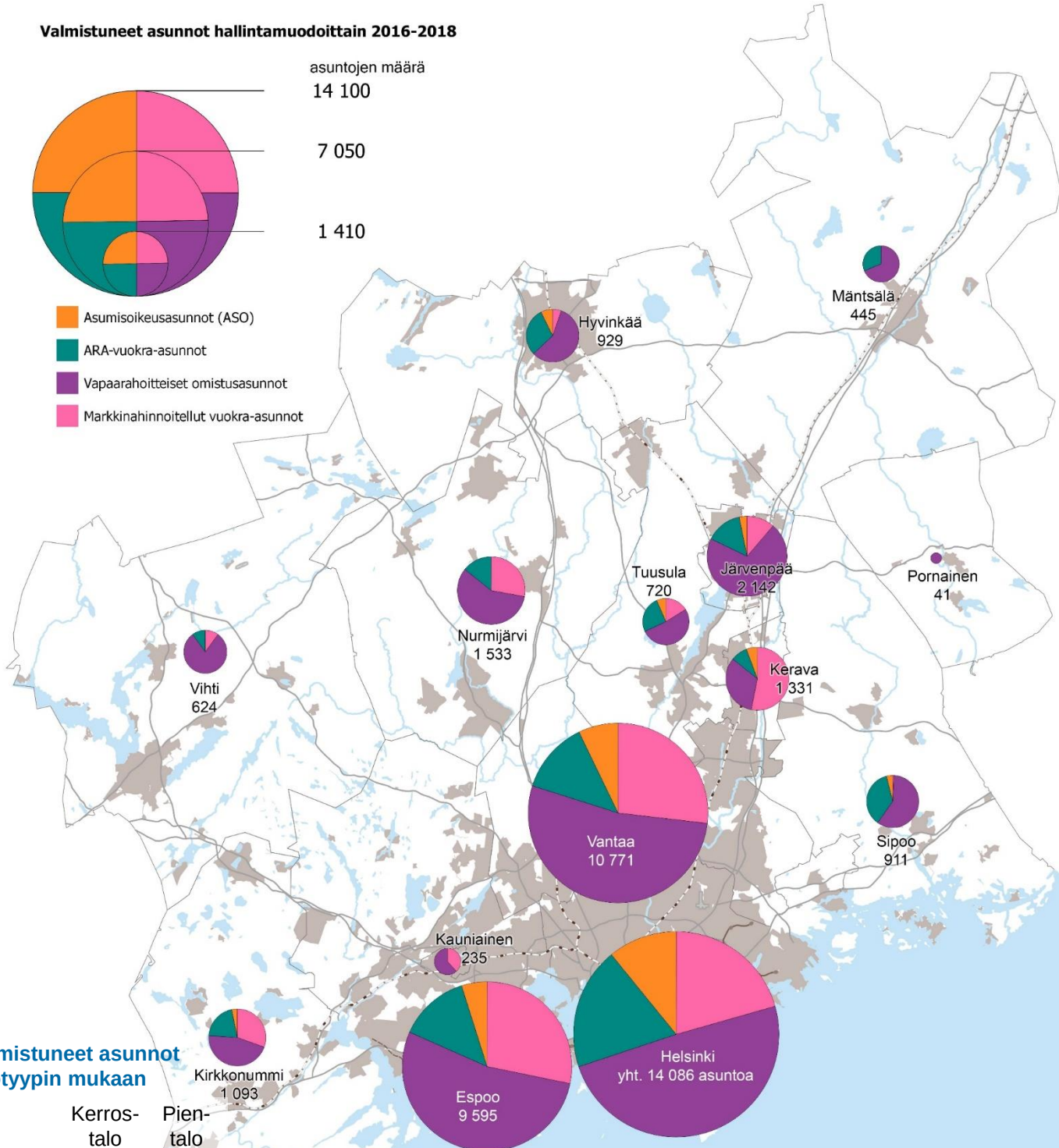
Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen

Vuosina 2016-2018 valmistui kaikkiaan lähes 44 500 uutta asuntoa. Se on 102 % vuosille 2016-2018 asetetuista tavoitteista.

Valmistuneet asunnot hallintamuodoittain 2016-2018

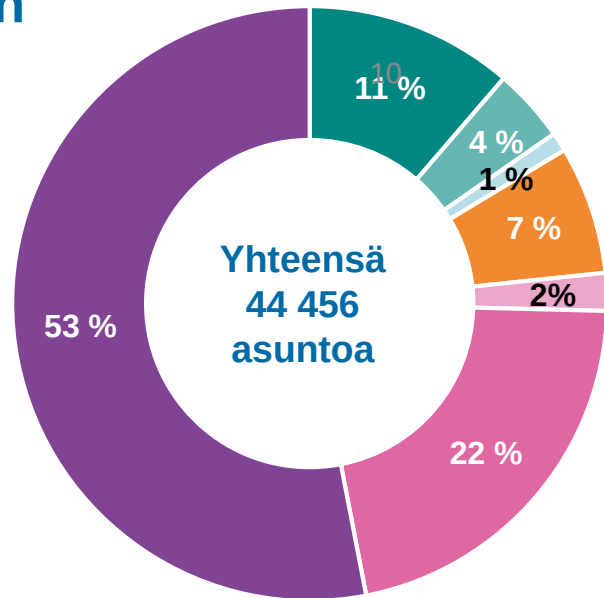
- Asumisoikeusasunnot (ASO)
- ARA-vuokra-asunnot
- Vapaaehtoiset omistusasunnot
- Markkinahinnoitellut vuokra-asunnot

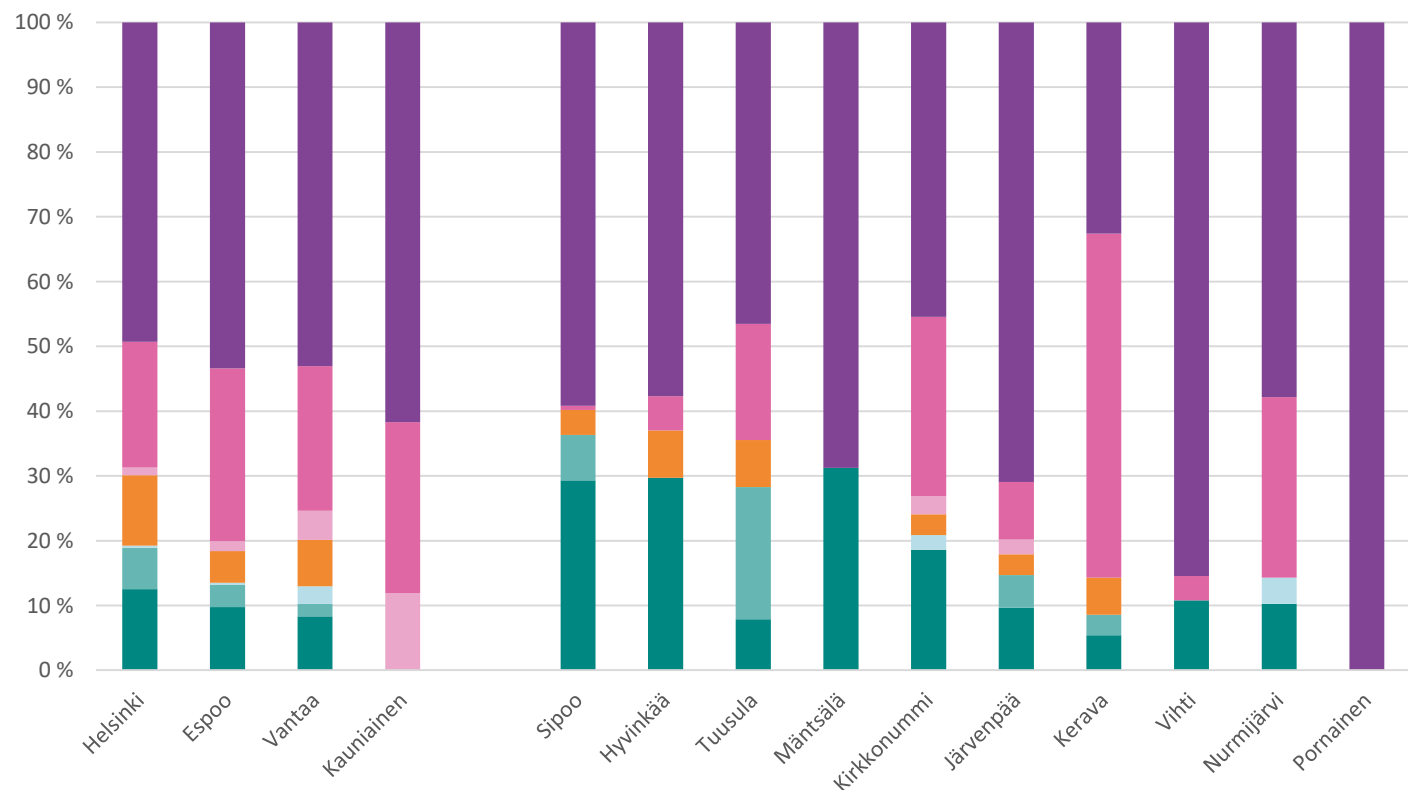
Valmistuneet asunnot 2016-2018 hallintamuodoittain

- ARA-vuokra pitkä korkotuki
- ARA-vuokra erityisryhmät
- ARA-vuokra, lyhyt korkotuki
- Asumisoikeus
- Vuokra, valtion täytetäkaus
- Vapaaarahoitteinen vuokra
- Vapaaarahoitteinen omistus

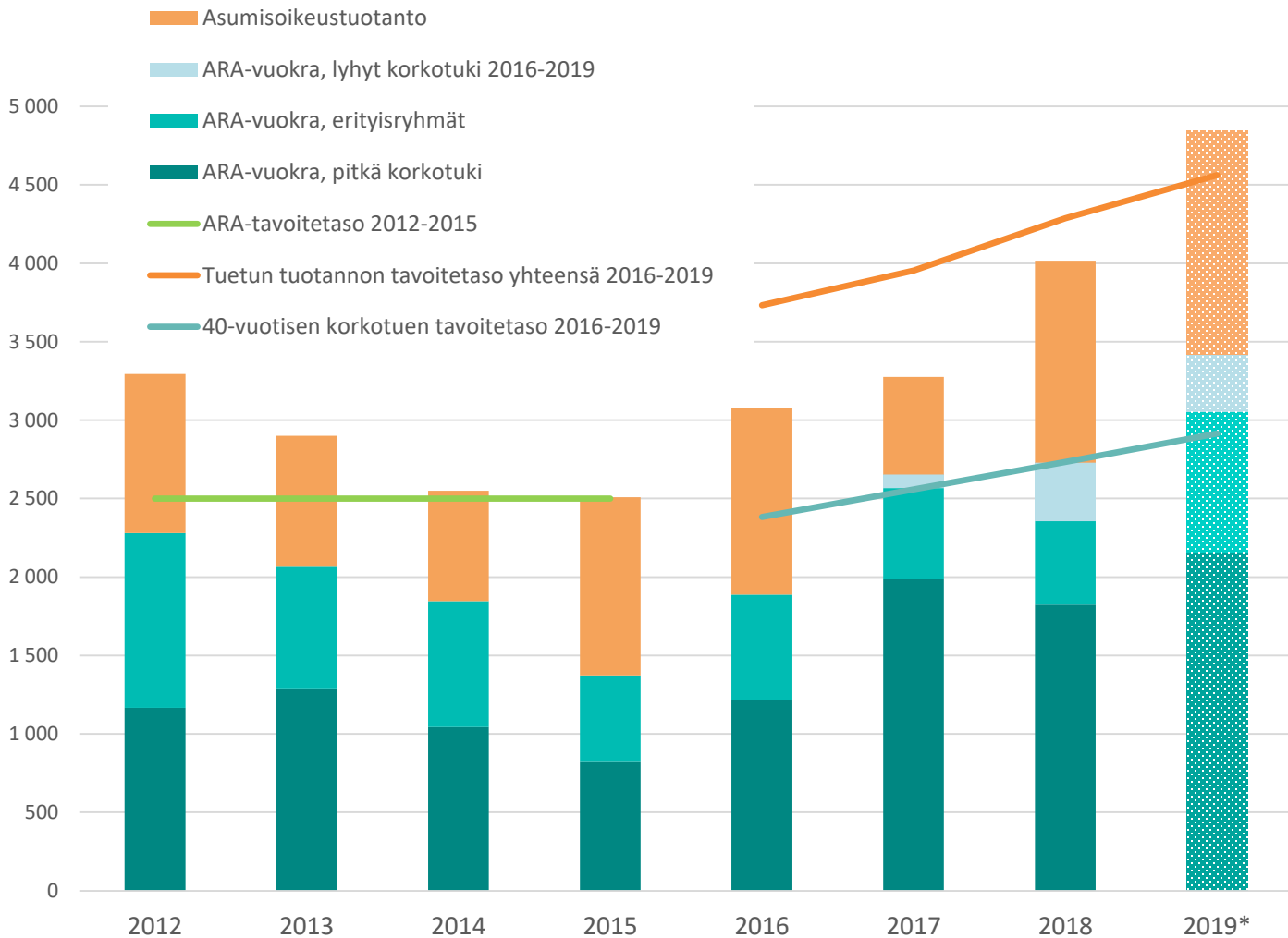
Tuetun asuntotuotannon osuus vuonna 2016-2018 valmistuneista asunnoista oli 23 % ja markkinahintaisen vuokra-asuntotuotannon yhteenlaskettu osuus oli noin 24 %.

Valtion takauslainalla rakennettiin 909 asuntoa Helsingin seudulle.

Valmistunut valtion korkotukema asuntotuotanto 2012-2018 ja *kuntien arvio vuodelle 2019

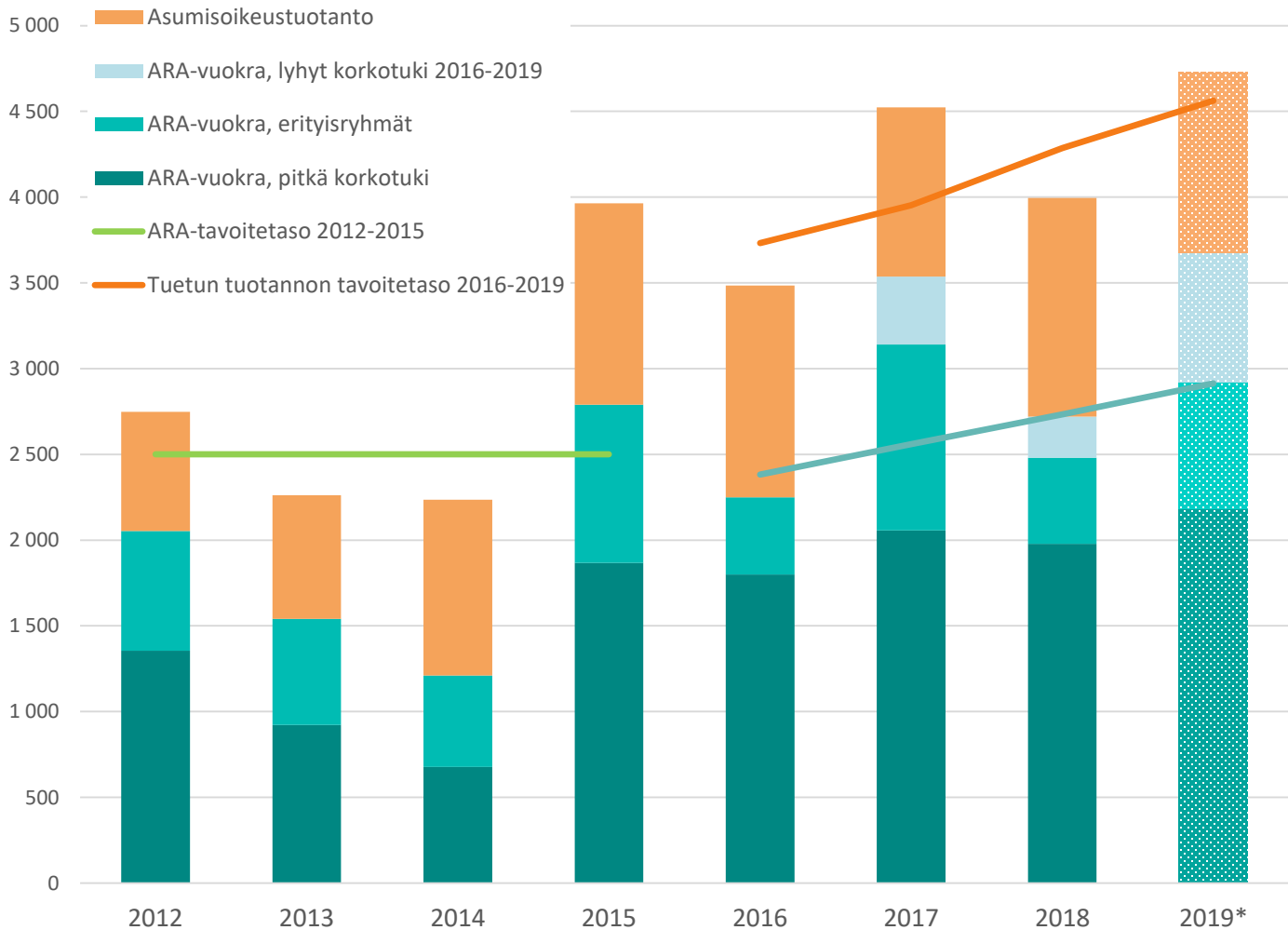

- Vuonna 2018 valmistui 1 824 normaalia ARA-vuokra-asuntoa ja 532 erityisryhmille tarkoitettua vuokra-asuntoa. Uusia asumisoikeusasuntoja valmistui 1 288.
- Vuonna 2018 korkotuetulle tuotannolle yhteensä asetetun tavoitteen toteutuma oli 94 % ja pitkäaikaisella korkotuella rakennettavien asuntojen toteutuma oli 86 %.
- Arvio koko kauden 2016-2019 tavoitteiden toteutumisesta**: korkotuettu yhteensä 92 % ja pitkäaikainen korkotuki 93 %.

** Sisältää kuntien arviot vuodelle 2019

Aloitettu valtion korkotukema asuntotuotanto 2012-2018 ja *arvio vuodelle 2019

Helsingin seudun kuntien arvion mukaan vuonna 2019 alkaa yhteensä 3 678 korkotuetun vuokra-asunnon ja 1 048 asumisoikeusasunnon rakentaminen.

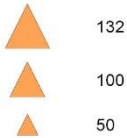
Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen, yhdyskuntarakenne

Vuonna 2016-2018 valmistuneesta valtion korkotukemasta asuntotuotannosta 89 % sijoittui ensisijaisille kohdealueille.

Pääkaupunkiseudulla 93 %
KUUMA-seudulla 77%

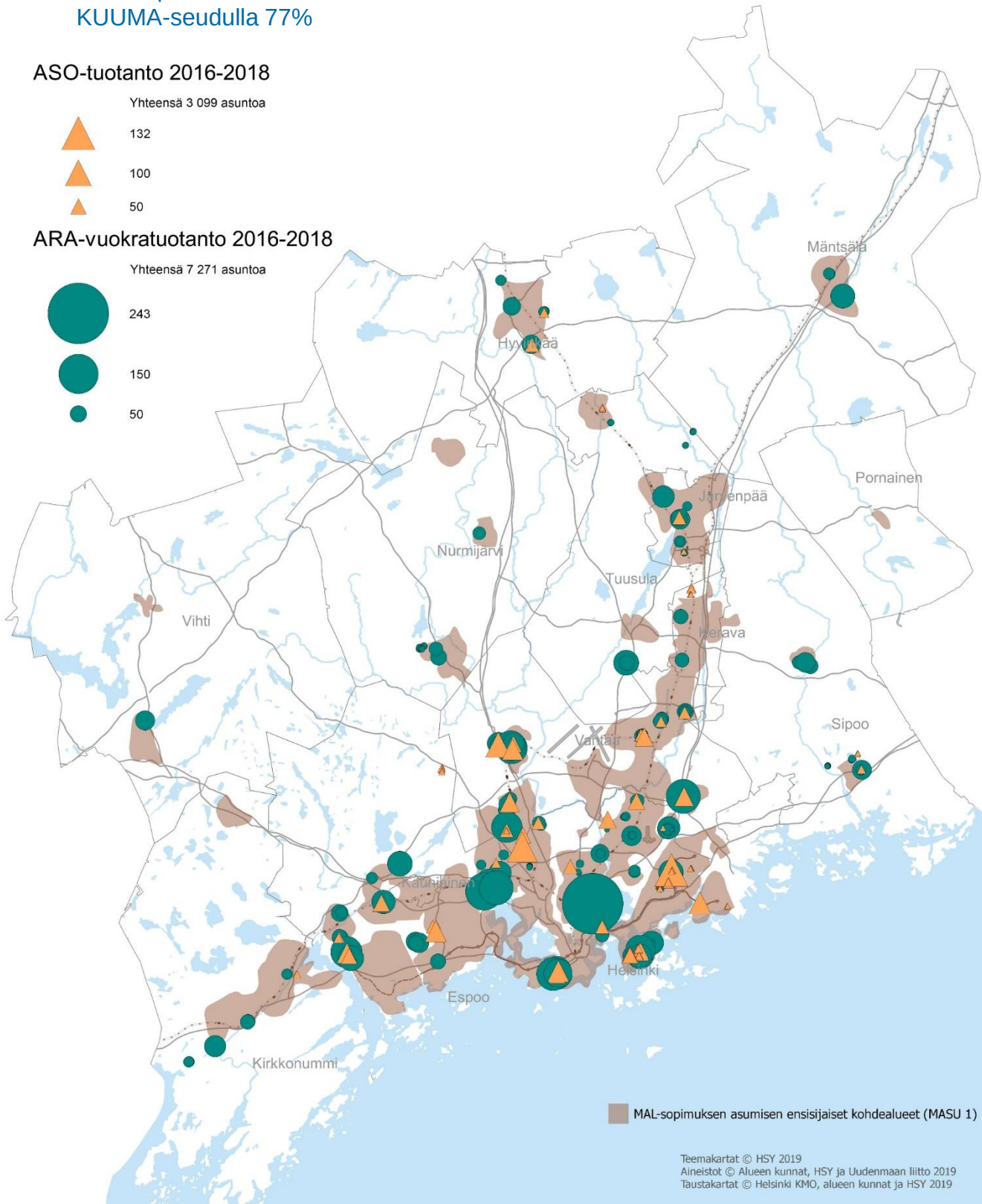
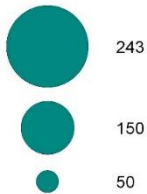
ASO-tuotanto 2016-2018

Yhteensä 3 099 asuntoa

ARA-vuokratuotanto 2016-2018

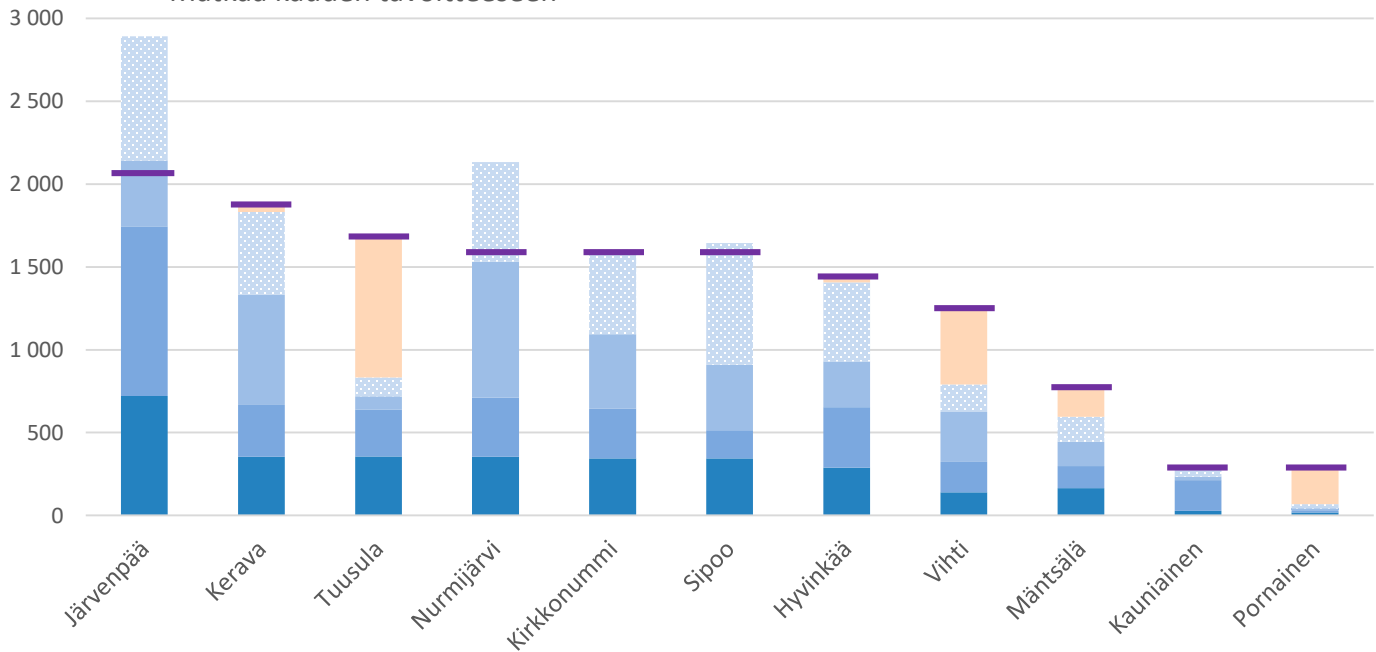
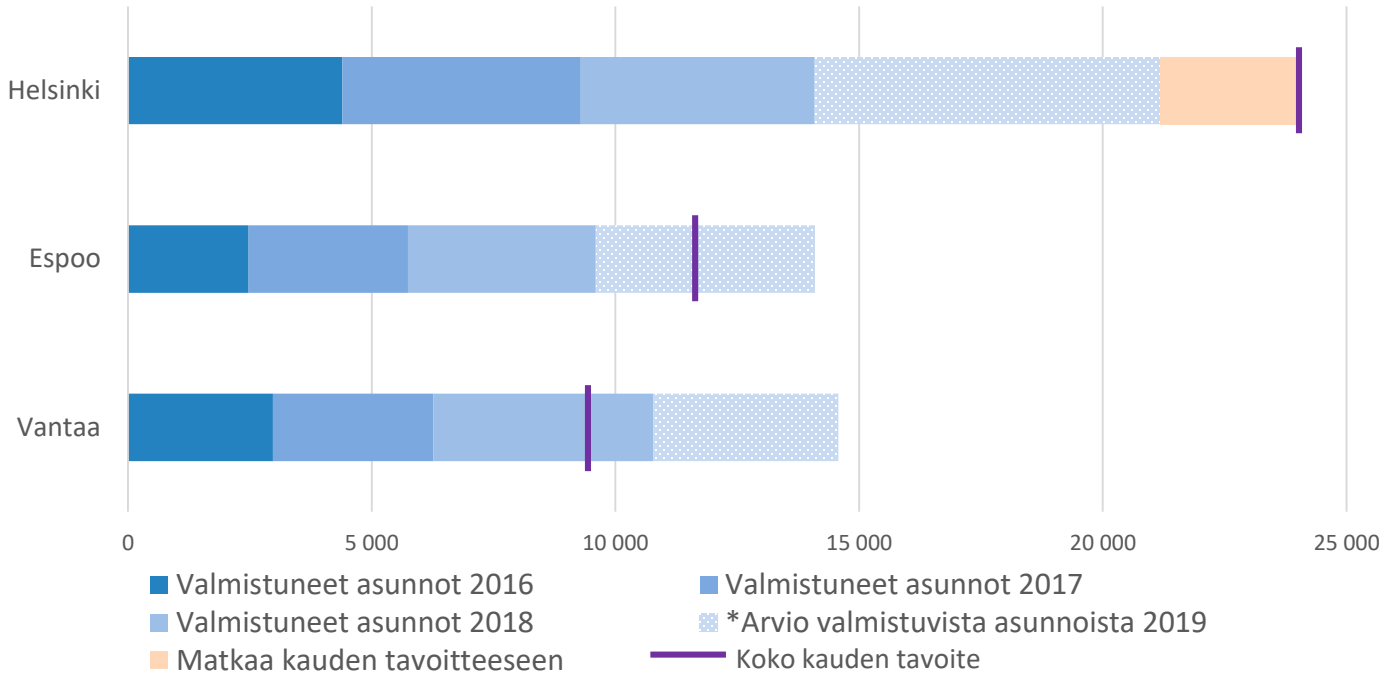
Yhteensä 7 271 asuntoa

MAL-sopimuksen asumisen ensisijaiset kohdealueet (MASU 1)

Koko sopimuskauden asuntotuotantotavoitteen toteutuminen 2016-2018 ja *kuntien arvio vuodelle 2019

MAL-sopimuskaudella 2016-2019 asuntotuotannon tavoite on kaikkiaan 60 000 asuntoa.

Vuosien 2016-2018 toteuman ja vuoden 2019 ennakkoarvion perusteella tavoite näyttää ylittyvän lähes 4 000 asunnolla.

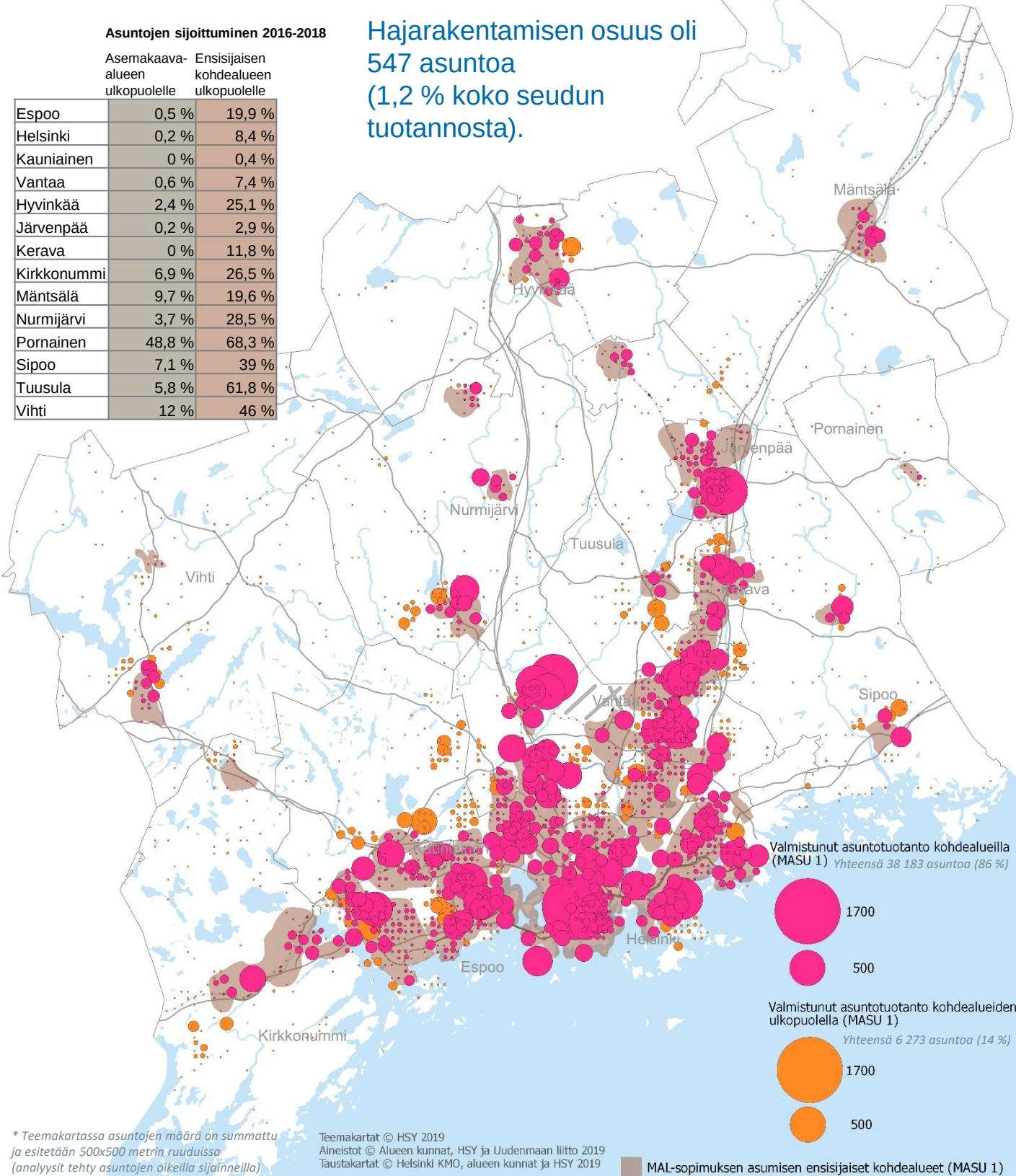
Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen, yhdyskuntarakenne

Vuosina 2016-2018 valmistuneista asunnoista 86 % sijoittui ensisijaiselle kohdealueelle.

Asuntojen sijoittuminen 2016-2018

	Asemakaava- alueen ulkopuolelle	Ensisijaisen kohdealueen ulkopuolelle
Espoo	0,5 %	19,9 %
Helsinki	0,2 %	8,4 %
Kauniainen	0 %	0,4 %
Vantaa	0,6 %	7,4 %
Hyvinkää	2,4 %	25,1 %
Järvenpää	0,2 %	2,9 %
Kerava	0 %	11,8 %
Kirkkonummi	6,9 %	26,5 %
Mäntsälä	9,7 %	19,6 %
Nurmijärvi	3,7 %	28,5 %
Pornainen	48,8 %	68,3 %
Sipoo	7,1 %	39 %
Tuusula	5,8 %	61,8 %
Vihti	12 %	46 %

Hajarakentamisen osuus oli
547 asuntoa
(1,2 % koko seudun
tuotannosta).

* Teemakartassa asuntojen määrä on summattu
ja esitetään 500x500 metrin ruuduissa
(analyysi tehty asuntojen oikeilla sijainneilla)

Teemakartat © HSY 2019
Aineistot © Alueen kunnat, HSY ja Uudenmaan liitto 2019
Taustakartat © Helsinki KMO, alueen kunnat ja HSY 2019

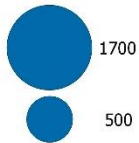
Asuntotuotantotarpeeseen vastaaminen, yhdyskuntarakenne

Kestävin kulkutavoin hyvin saavutettaville alueille sijoittui 67 % vuonna 2016-2018 valmistuneista asunnoista. Saavutettavuudeltaan henkilöauton varassa oleville alueille sijoittui noin 4 % asunnoista.

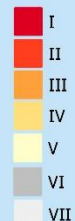
Asuntojen sijoittuminen

	2016	2017	2018	2016-2018
SAVU I-III	60 %	71 %	69 %	67 %
SAVU VI-VII	5 %	4 %	4 %	4 %

Valmistuneet asunnot 2016-2018
(500 metrin ruuduissa)

**Seudulliset
saavutettavuusvyöhykkeet
SAVU 2025 (HLJ 2015)**
Saavutettavuus kävelen,
pyörällä ja joukkoliikenteellä

Vyöhykkeet I-III:

palvelut ja työpaikat saavutettavissa vähintään melko tiheällä joukkoliikennetyheydellä, vähintään puolet matkoista kestävillä kulkutavoilla

Vyöhykkeet VI-VII:

palvelut ja työpaikat saavutettavissa pääosin tai kokonaan vain autolla, alle ¼ matkoista kestävillä kulkutavoilla

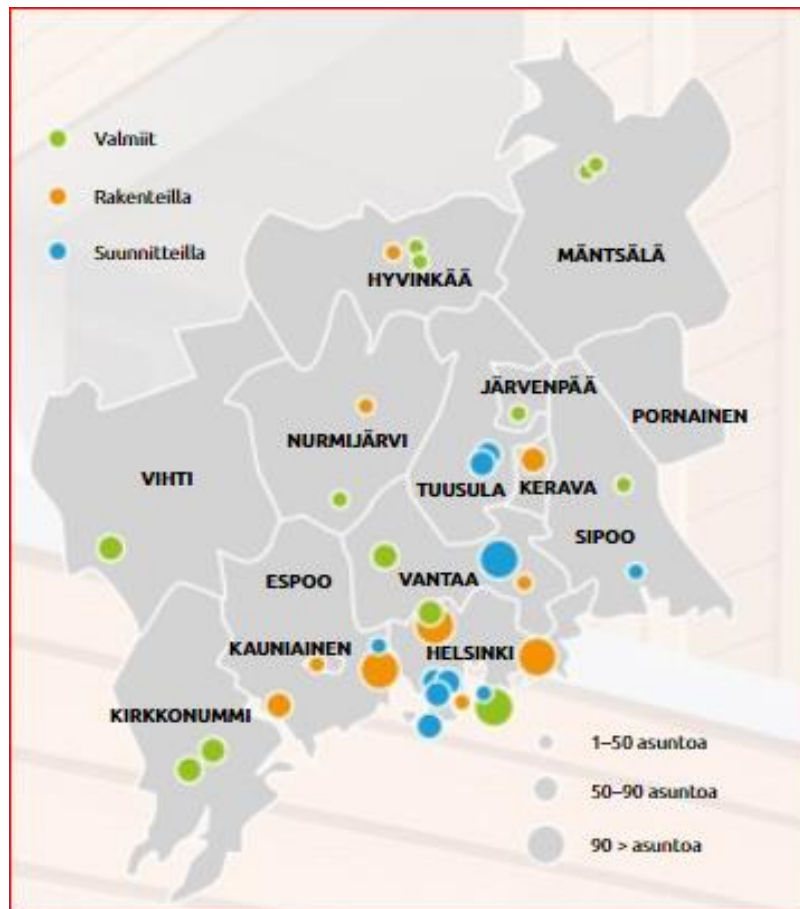

Valtion toimenpiteitä

A-Kruunu Oy:n asuntorakennuttaminen

- Yhtiöllä oli vuoden 2018 lopussa 793 kohtuuhintaista asuntoa, vuonna 2018 valmistui 296 asuntoa
- Vuonna 2018 alkoi 481 pitkän korkotuen vuokra-asunnon rakentaminen, osuus vastaavista aloituksista oli vajaa kolmannes.
- A-Kruunu on toteuttanut kohtuuhintaista asuntorakentamista laajasti koko Helsingin seudulla.
- Vuosina 2016-2018 A-Kruunun osuus (myönnetyt korkotukilainat) normaaleista ARA-vuokra-asunnoista oli 18 % ja kuntien yhtiöiden osuus 69 %.

Asuntorakentamiseen soveltuvan valtion maan luovuttaminen

- Senaatti-kiinteistöt on jatkanut Helsingin seudulla maa-alueidensa kehittämistä ja asuntorakentamiseen soveltuvien kohteiden myyntiä mm. Keski-Pasilassa ja Tuusulan Hyrylässä.
- Useilla alueilla käynnissä maanomistusten kehittämis- ja kaavoitushankkeita.
- Valtion asuntorakentamiseen soveltuvan maan luovutuksen osalta seurataan kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytysten toteutumista.

Senaatin Asema-alueet Oy

- Senaatin Asema-alueet Oy aloitti toimintansa vuoden 2019 alusta. Toimii 22 paikkakunnalla.
- Helsingin seudulla asema-alueita ovat: Espoon Kauklahti, Helsingin Malmi, Kauniainen, Kirkkonummi ja Järvenpää.
- Yhtiön tehtävänä on kehittää asema-alueiden kiinteistöjä ja lopulta myydä kiinteistöt.
- Kiinteistökehitysprojektien tavoitteiden asettaminen yhteistyössä kuntien kanssa on aloitettu ja suunnittelu on käynnistynyt vuoden 2019 alusta lähtien.

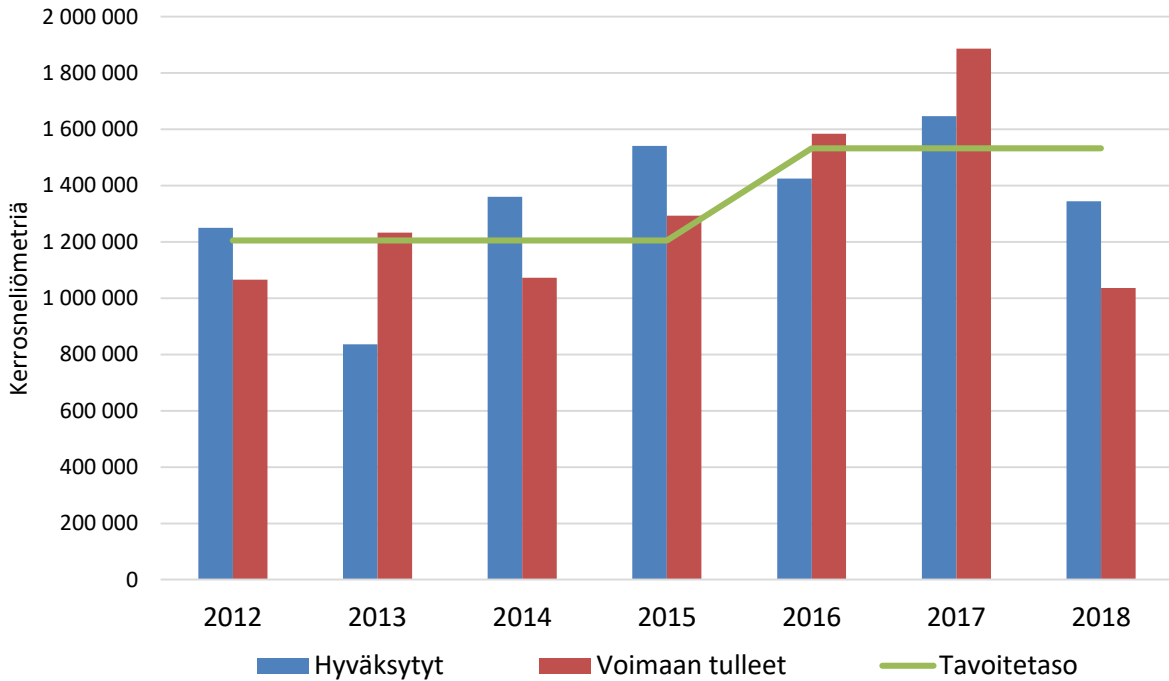
Valtion toimenpiteet		Tilanne keväällä 2019
Vuokra-asuntojen 10 vuoden lyhyt korkotukimalli		Rahoitusmalli tuli voimaan 1.8.2016. Lisäksi pitkää korkotukimallia on kehitetty, muutokset voimaan 1.7.2018.
Pääosa ASO-tuotannosta Helsingin seudulle		Vuonna 2018 uusista korkotukilainoista kohdentui Helsingin seudulle 77 % (1 220 asuntoa). Uutta ASO-lainsäädäntöä ei toteutettu.
Käynnistysavustukset		Vuosina 2016 - 2018 on käynnistysavustuksia myönnetty seudulle yhteensä 60 milj. €. Vuodelle 2019 talousarviossa 20 milj. €.
Kunnallistekniikka-avustukset		Vuosina 2016 -2019 seudulle myönnetään yhteensä noin 45,75 milj. €.
Maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön kehittäminen		MRL:n kokonaisuudistus on käynnissä. Uudistus valmistellaan parlamentaarisesti. Valmistelusta vastaa ympäristöministeriö. Tavoitteena on, että hallituksen esitys uudeksi maankäyttö- ja rakennuslaiksi valmistuu vuoden 2021 loppuun mennessä.
Asunto-osakeyhtiölain muuttaminen asunto-osakeyhtiöiden päätöksenteon helpottamiseksi		Asunto-osakeyhtiöiden päätöksentekoa rakennusten purkamisesta ja uusrakentamisesta on helpotettu. Lainmuutokset voimaan 1.3.2019.
Puurakentamisen edistäminen		Toteutettu puurakentamisen toimintaohjelmaa, joka jatkuu vuoteen 2020. Rahoitus 2 milj. € vuodessa.

Asemakaavoitus asumiseen, kaavavarannot

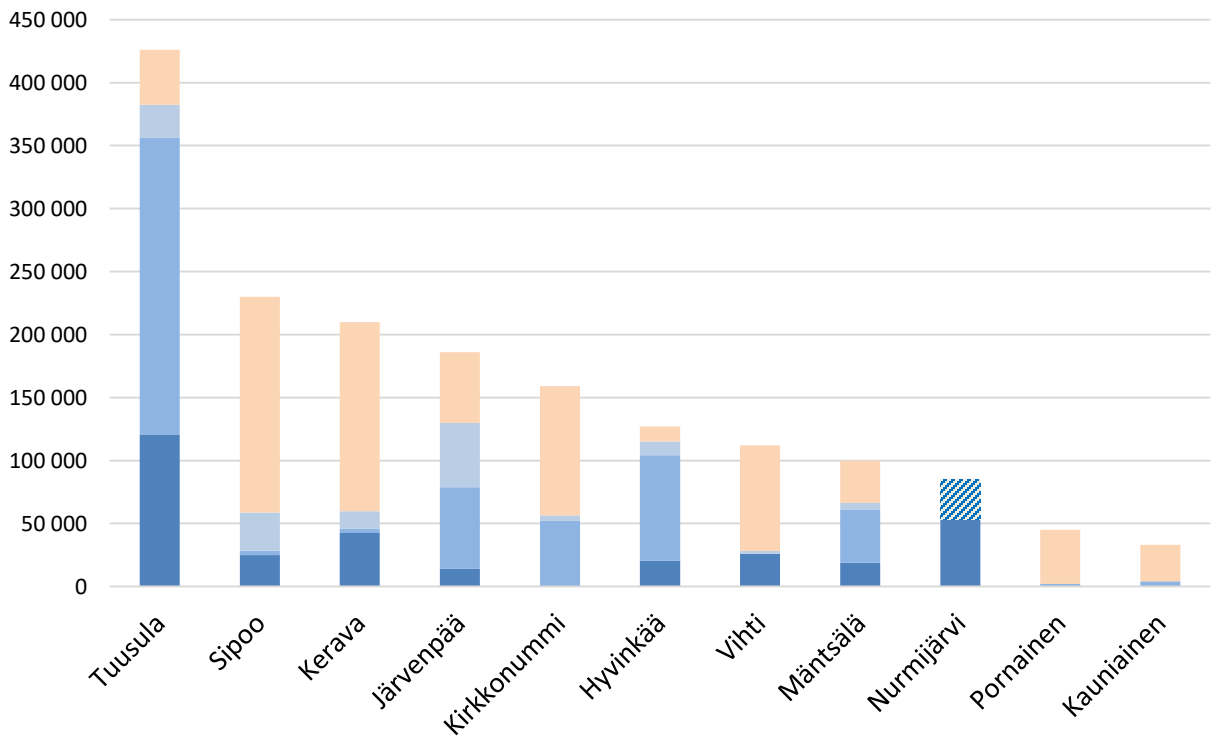
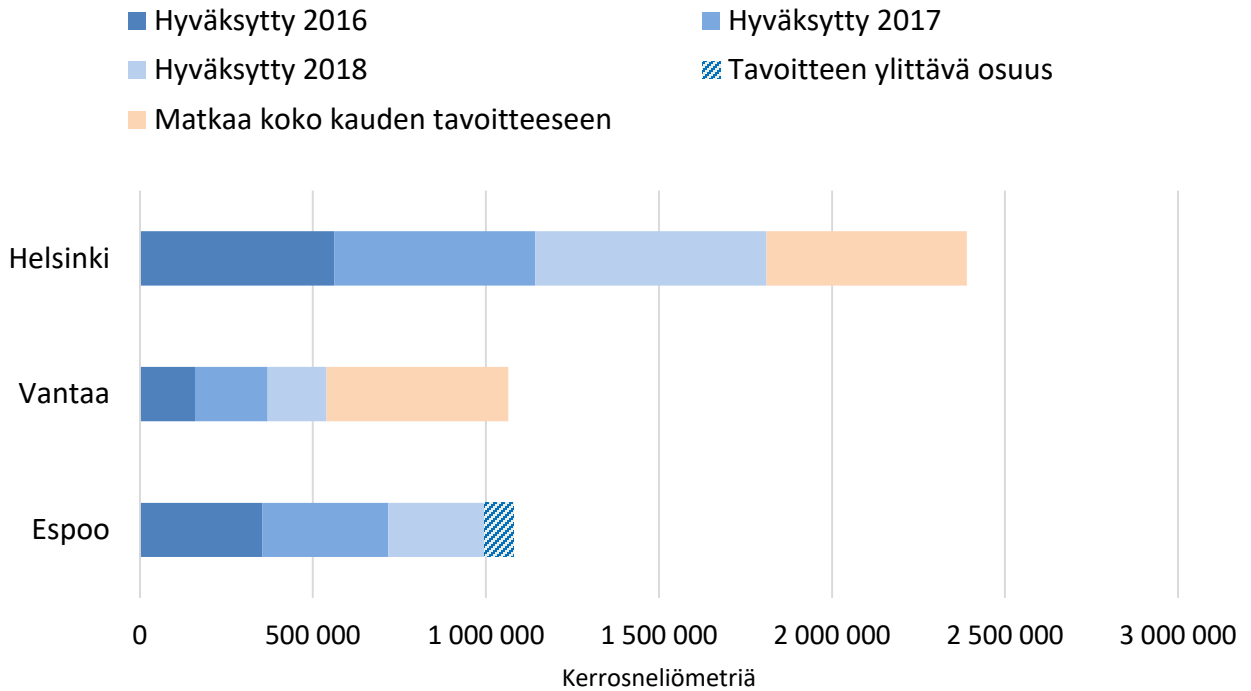
Hyväksytty ja voimaan tullut uusi asumiseen asemakaavoitettu kerrosala 2012-2018

- MAL-sopimuskaudella 2016-2019 asumiseen asemakaavoitettavan kerrosalan tavoitetaso on keskimäärin 1,53 miljoonaa kerrosneliömetriä (k-m²) vuodessa.
- Vuosina 2016-2018 hyväksytyn kerrosalan toteutuma oli 96 % ja voimaan tulleen kerrosalan osalta toteutuma oli 98 %.
- Hyväksytyn uuden asuinkerrosalan määrä vuonna 2018 oli 1,34 miljoonaa k-m², 88 % tavoitetasosta.
- Voimaan tuli 1,04 milj. k-m², 68 % tavoitetasosta.
- Vuonna 2018 13 % uudesta hyväksytystä kerrosalasta oli kaavoissa, joihin kohdistui valituksia.

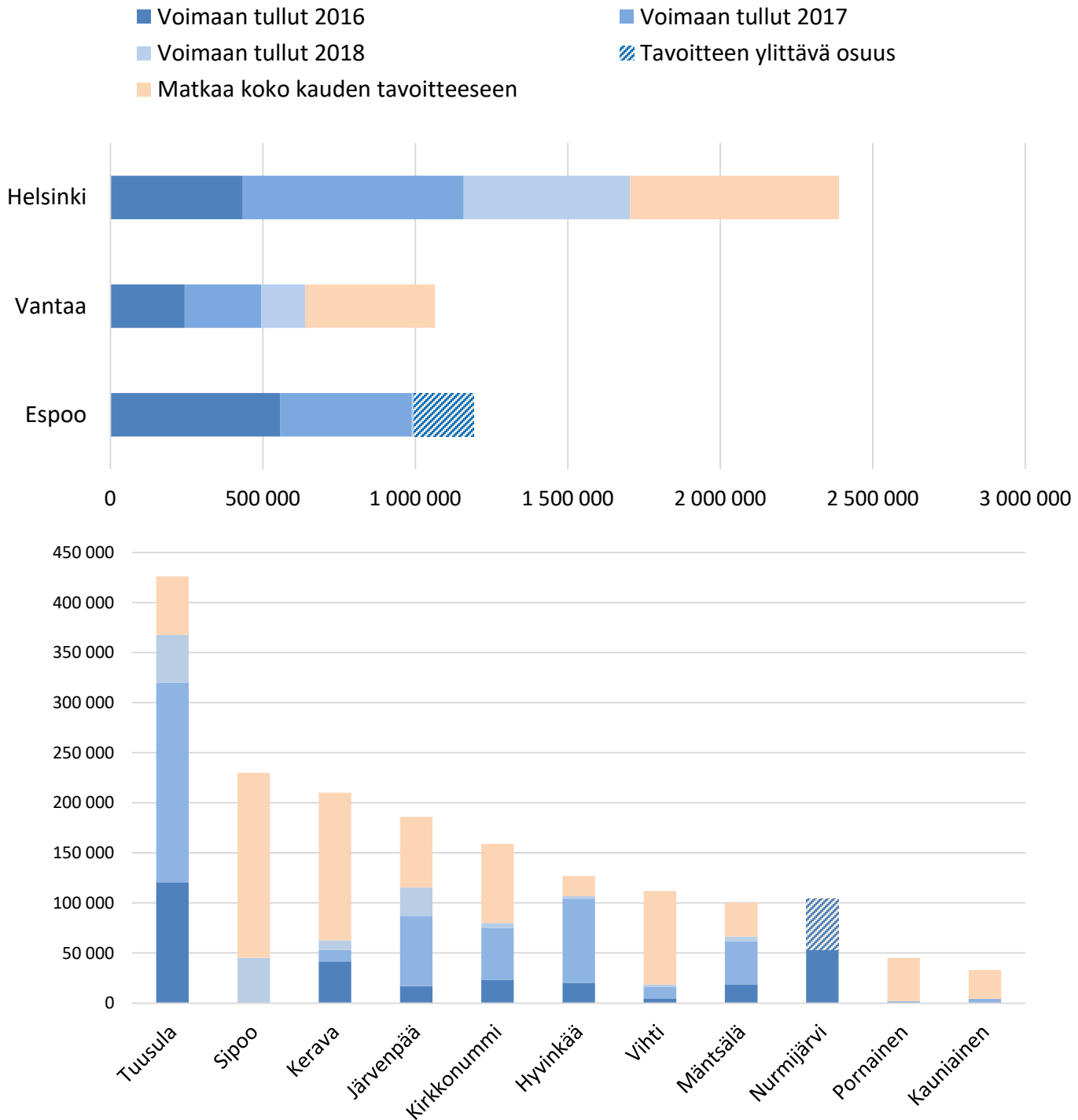

Vuonna 2016-2018 hyväksytty asumiseen asemakaavoitettu uusi kerrosala suhteessa koko sopimuskauden tavoitteeseen

Vuonna 2016-2018 voimaan tullut asumiseen asemakaavoitettu uusi kerrosala suhteessa koko sopimuskauden tavoitteeseen

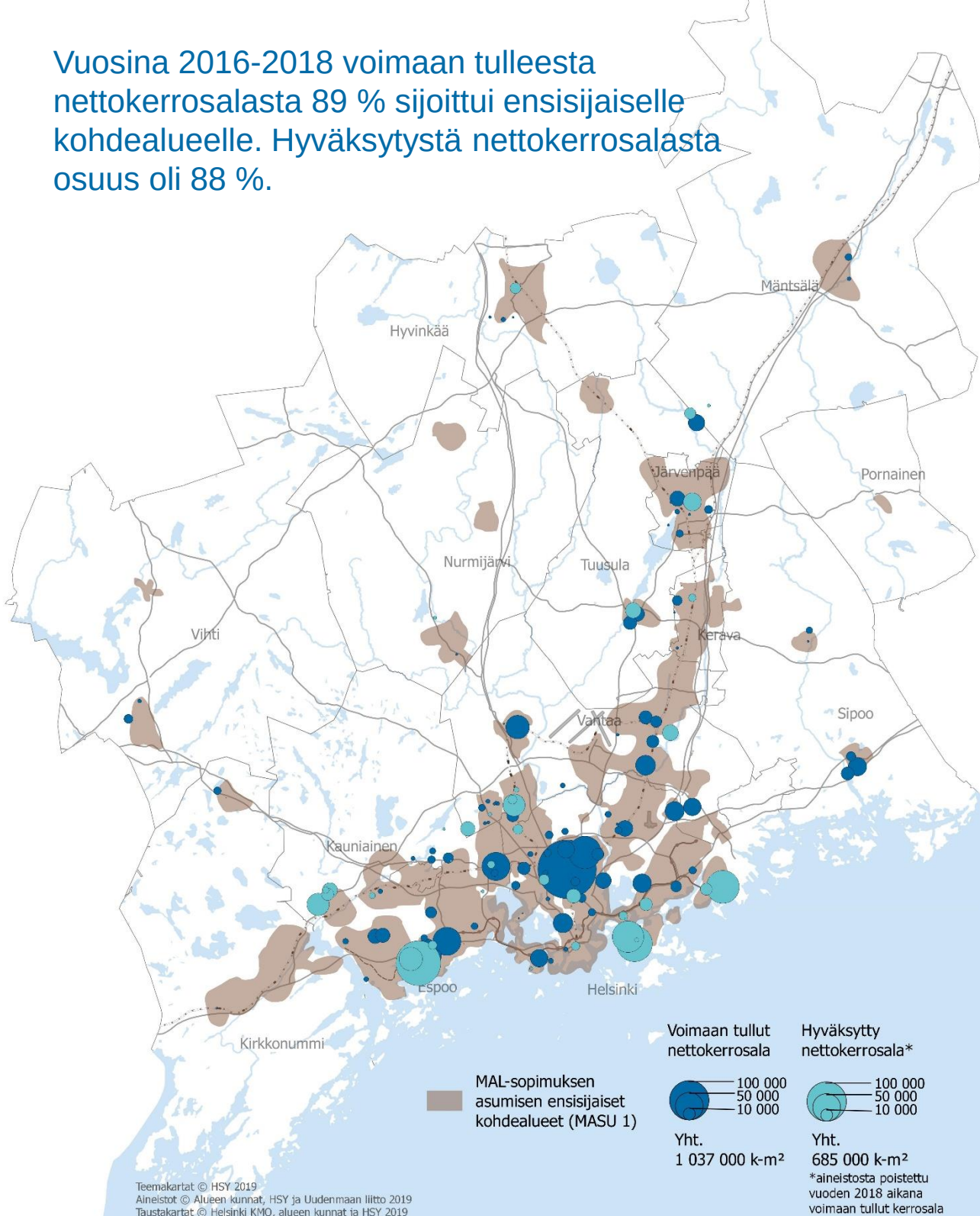

Asemakaavoitus asumiseen, yhdyskuntarakenne

Vuonna 2018 uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa tuli voimaan 1,04 milj. k-m².
Se vastaa 68 % keskimääräisestä vuositavoitteesta.

Vuosina 2016-2018 voimaan tulleesta nettokerrosalasta 89 % sijoittui ensisijaiselle kohdealueelle. Hyväksytystä nettokerrosalasta osuus oli 88 %.

Asemakaavoitus asumiseen, yhdyskuntarakenne

Uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa hyväksyttiin kaikkiaan 4,4 milj. k-m² vuosina 2016-2018.
Se vastaa 96 % kolmen vuoden tavoitteesta.

Hyväksytyn kerrosalan sijoittuminen

	2016	2017	2018	2016-2018
SAVU I-III	71 %	65 %	72 %	69 %
SAVUVI-VII	5 %	10 %	2 %	6 %

**Seudulliset
saavutettavuusvyöhykkeet
SAVU 2025 (HLJ 2015)**
Saavutettavuus kävelen,
pyörällä ja joukkoliikenteellä

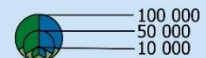
- I
- II
- III
- IV
- V
- VI
- VII

Vyöhykkeet I-III:
palvelut ja työpaikat saavutettavissa vähintään melko tiheällä joukkoliikennetyhteydellä, vähintään puolet matkoista kestävillä kulkutavoilla

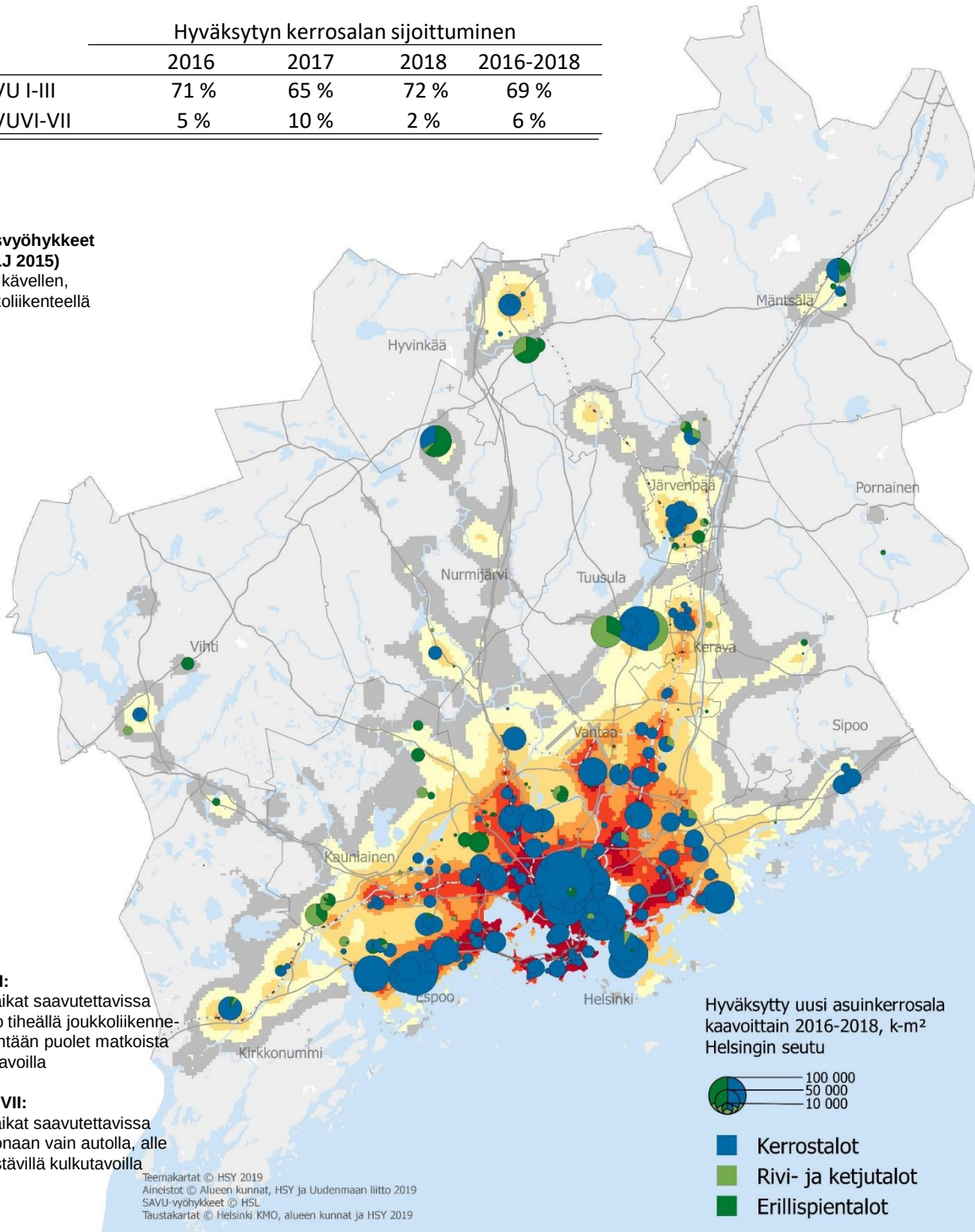
Vyöhykkeet VI-VII:
palvelut ja työpaikat saavutettavissa pääosin tai kokonaan vain autolla, alle ¼ matkoista kestävillä kulkutavoilla

Teemakartat © HSY 2019
Aineistot © Alueen kunnat, HSY ja Uudenmaan liitto 2019
SAVU-vyöhykkeet © HSL
Taustakartat © Helsinki KMO, alueen kunnat ja HSY 2019

Hyväksytty uusi asuinkerrosala
kaavoittain 2016-2018, k-m²
Helsingin seutu

- Kerrostalot
- Rivi- ja ketjutalot
- Erillispientalot

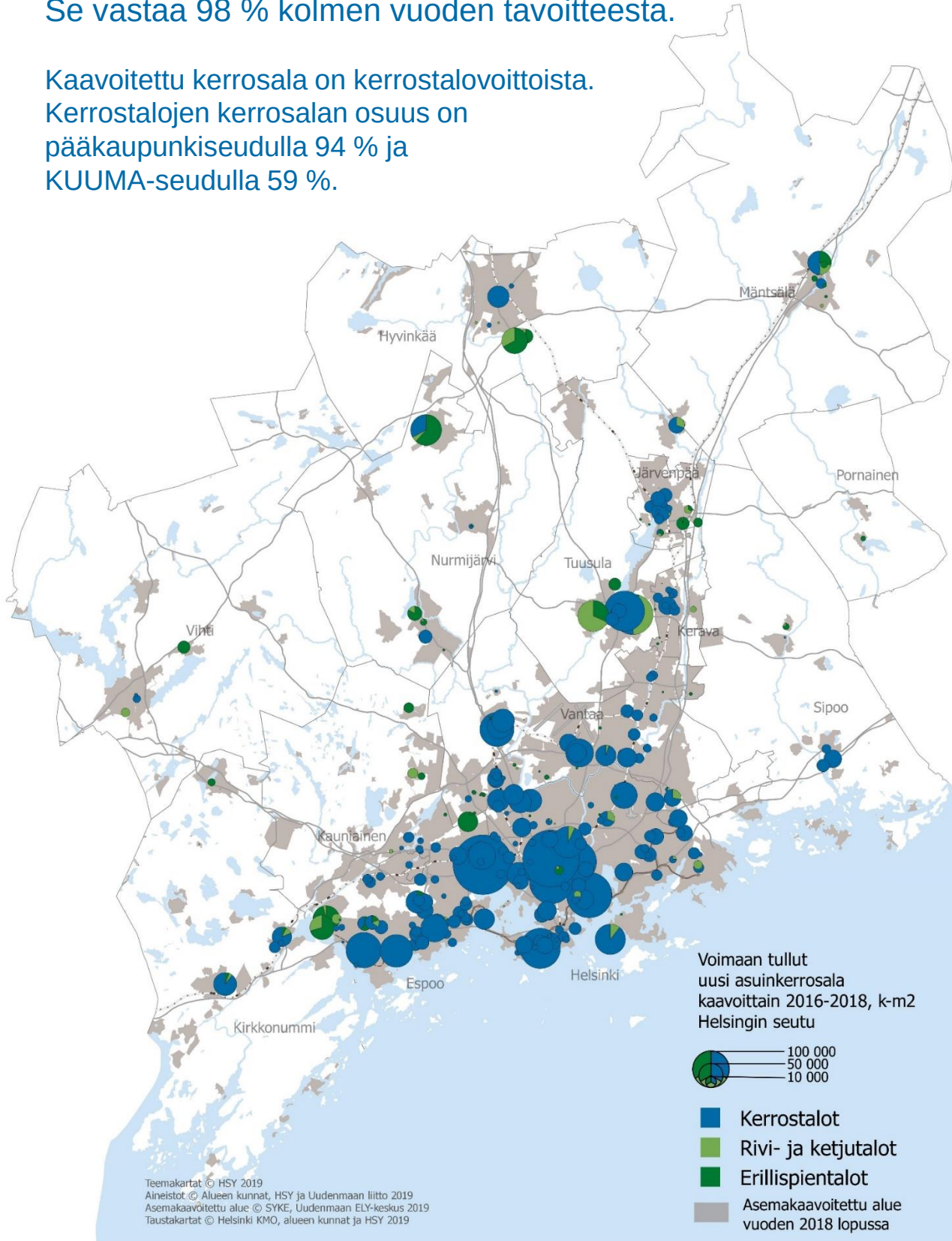

Asemakaavoitus asumiseen, yhdyskuntarakenne

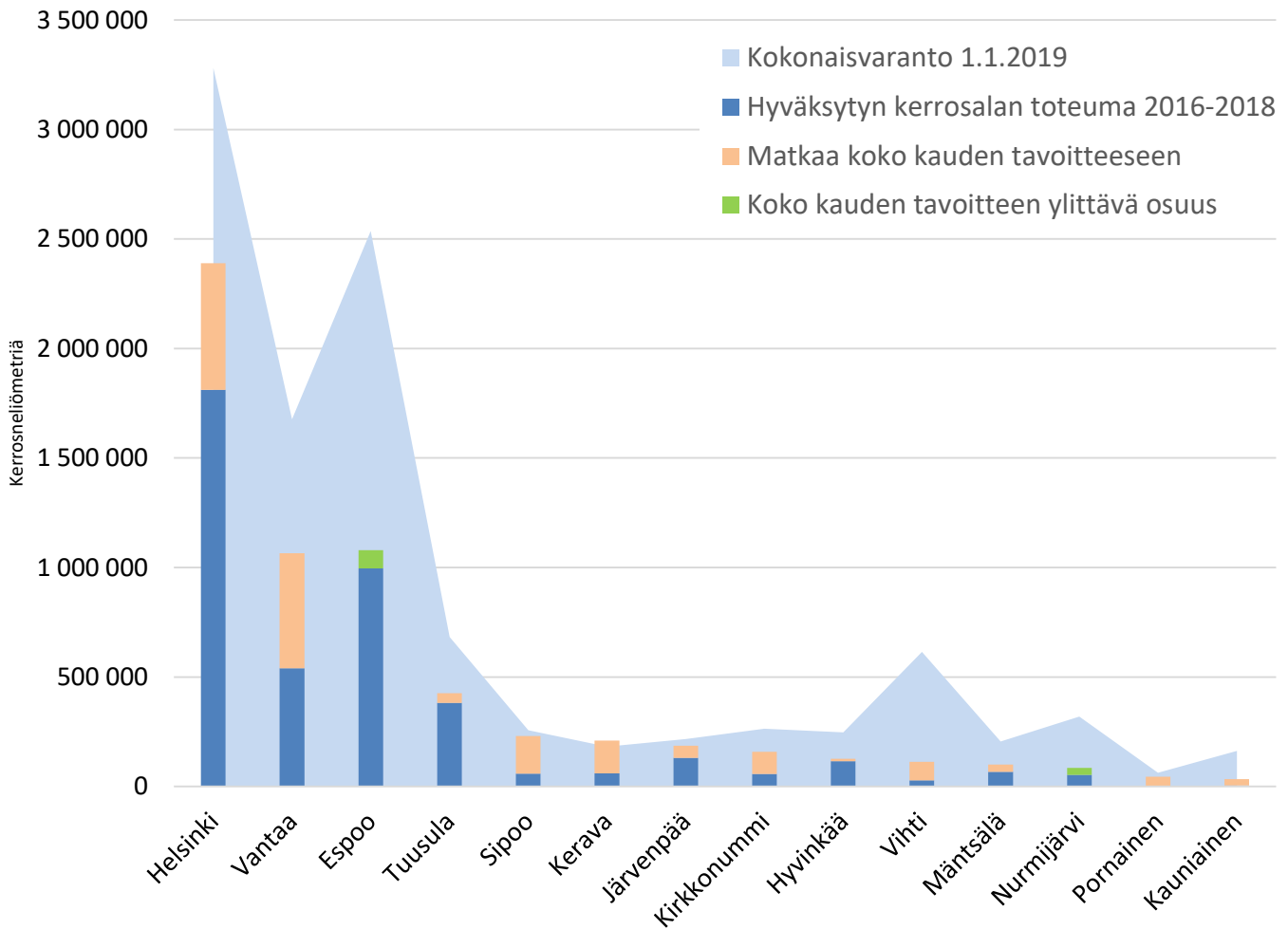
Uutta asumiseen asemakaavoitettua kerrosalaa tuli voimaan noin 4,5 miljoonaa kerrosneliömetriä vuosina 2016-2018. Se vastaa 98 % kolmen vuoden tavoitteesta.

Kaavoitettu kerrosala on kerrostalovoittoista. Kerrostalojen kerrosalan osuus on pääkaupunkiseudulla 94 % ja KUUMA-seudulla 59 %.

MAL-sopimuskauden kaavoitustavoitteet ja asemakaavavaranto

- MAL-sopimuksen allekirjoituspöytäkirjan mukaan kaavoitustavoitteen toteutumisen arvioinnissa huomioidaan kunnan asuntotonttivarannon riittävyys.
- Vuoden 2019 alussa suurin varanto suhteessa kaavoitustavoitteeseen oli Vihdissä, Nurmijärvellä ja Espoossa.

Asemakaavavaro

Vuoden 2019 alussa Helsingin seudulla oli lainvoimaista asumisen asemakaavavarausta yhteensä noin 10,7 miljoonaa kerrosneliömetriä. Kerrostaloille osoitetun varannon osuus oli 4,9 miljoonaa kerrosneliömetriä.

Nykytuotannon keskimääräiseen koon perusteella arvioiden kerrostalovaro vastaisi noin 65 800 asuntoa ja pientalovaro 42 900 asuntoa (yhteensä 181 % sopimuskauden tavoitteesta).

Varanto asuntoina 2019 alussa

	Kerrostalot	Pientalot
PKS	50 400	28 600
KUUMA	15 400	14 300
Seutu yht.	65 800	42 900

Asuntotuotannon keskimääräinen koko kerrosneliömetreinä*

	Kerrostalot	Pientalot
--	-------------	-----------

Espoo	79	143
Helsinki	74	128
Kauniainen	86	266
Vantaa	71	127
Hyvinkää	78	144
Järvenpää	64	106
Kerava	67	137
Kirkkonummi	71	152
Mäntsälä	73	137
Nurmijärvi	62	132
Pornainen	90	148
Sipoo	66	160
Tuusula	81	132
Vihti	71	141

*Vuosina 2014-2018 valmistuneiden asuntojen keskimääräinen koko kunnittain ja käyttötarkoituksittain kerrosneliömetreinä. Lähtötiedot Tilastokeskus.

Teemakartat © HSY 2019
Aineistot © Alueen kunnat, HSY ja Uudenmaan liitto 2019
Taustakartat © Helsinki KMO, alueen kunnat ja HSY 2019

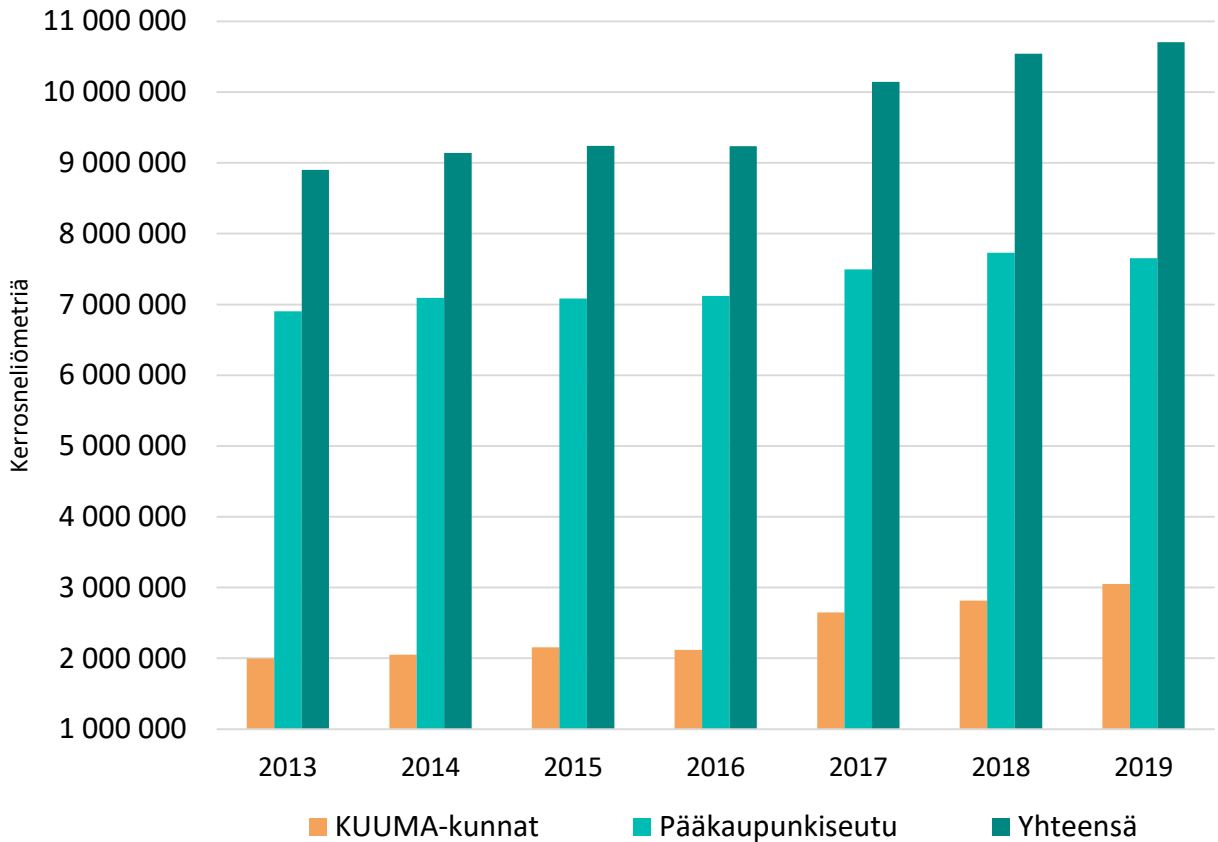
Voimassa olevien asemakaavojen asumisen varanto, k-m²

■ Pientalovaro
■ Kerrostalovaro

Asemakaavavaroituksen kehitys Helsingin seudulla. Tilanne kunkin vuoden alussa.

- Asumisen asemakaavavaroitus on kasvanut pääkaupunkiseudulla ja KUUMA-alueella yhteensä noin 1,8 milj. kerrosneliömetriä vuosina 2013-2018.
- Pääkaupunkiseudulla kerrostalovaroituksen osuus asumisen varannosta on noussut noin kolmasosasta lähes puoleen vuosina 2013-2018.
- Asumisen varannon kasvu pysähtyi pääkaupunkiseudulla vuonna 2018, varanto väheni noin 70 000 kerrosneliömetriä. KUUMA-kuntien varantoluvun kasvu vuonna 2018 on seurausta tietopohjan kehittymisestä.

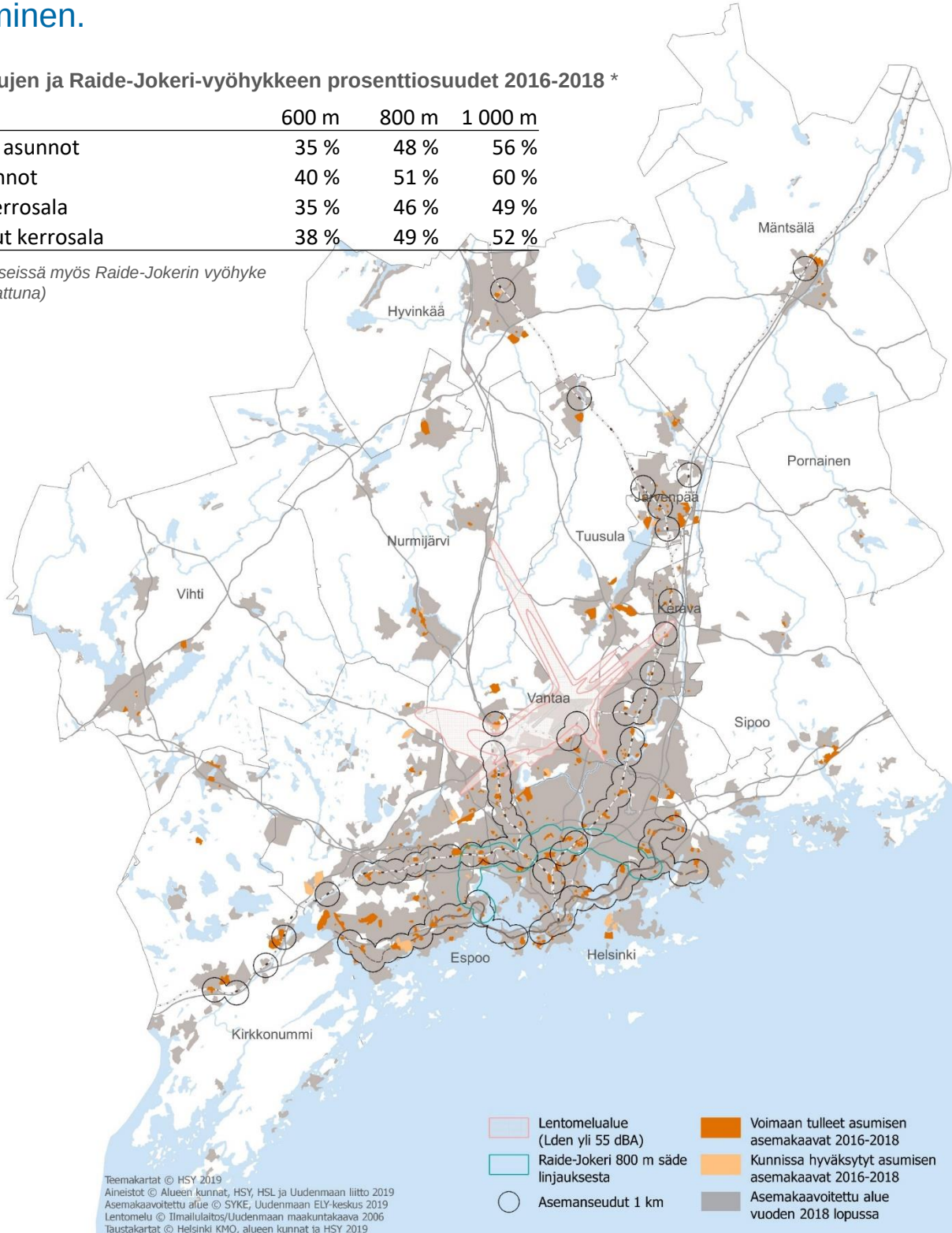
Asemakaavoitus asumiseen, yhdyskuntarakenne

Vuosina 2016-2018 kilometrin etäisyydelle raideliikenteen nykyisistä ja rakenteilla olevista asemista sekä Raide-Jokerin linjauksesta valmistui noin 25 000 uutta asuntoa ja aloitettiin noin 32 600 uuden asunnon rakentaminen.

Asemanseutujen ja Raide-Jokeri-vyöhykkeen prosenttiosuudet 2016-2018 *

	600 m	800 m	1 000 m
Valmistuneet asunnot	35 %	48 %	56 %
Aloitettut asunnot	40 %	51 %	60 %
Hyväksytty kerrosala	35 %	46 %	49 %
Voimaan tullut kerrosala	38 %	49 %	52 %

* Mukana analyyseissä myös Raide-Jokerin vyöhyke (linjauksesta mitattuna)

Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteinen kehittäminen

Maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnitelma

MAL 2019 on valmistunut

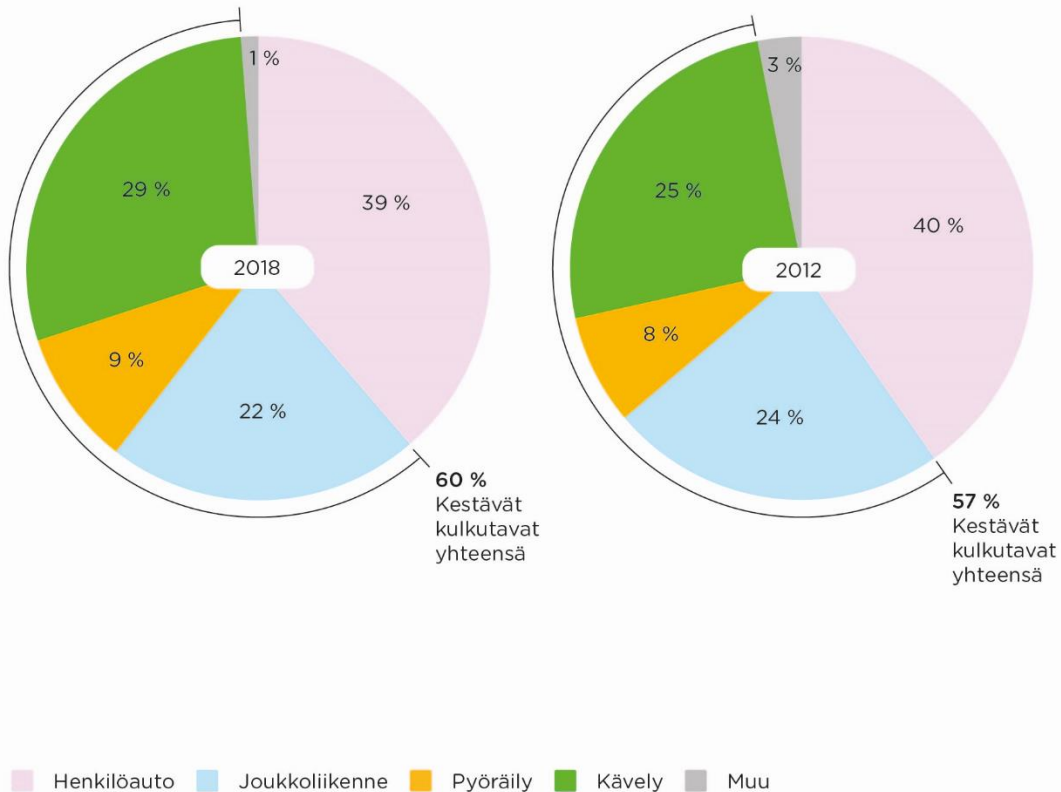
- Seudullisen MAL 2019 -suunnitelman valmistelu käynnistyi vuoden 2016 lopussa hyväksytyn puiteohjelman pohjalta. Valtion edustajat osallistuvat HLJ-toimikunnan ja MAL-neuvottelukunnan yhteiskokouksiin sekä valmistelemaan MAL-projektiryhmään.
- Vuonna 2017 laadittiin monipuolisesti taustaselvityksiä ja vuonna 2018 suunnitelmakokonaisuutta työstiin iteroiden.
- MAL 2019 -suunnitelmaluonnos ja luonnos sen vaikutustenarviointiselostukseksi olivat lausunnoilla 14.11.2018-18.1.2019. Lausuntoja saatiin 28 ja kannanottoja 20. Lisäksi 775 vastasi verkossa suunnitelmaluonnosta käsitelleeseen kyselyyn.
- Helsingin seudun liikenteen HSL:n hallitus hyväksyi MAL 2019 -suunnitelman omalta osaltaan 26.3.2019, Helsingin seudun yhteistyökokous HSYK 28.3.2019 ja Keski-Uudenmaan KUUMA-johtokunta 23.5.2019.

Liikennepalvelut ja liikenteen infrastruktuuri

Kestävien kulutapojen suosio kasvoi

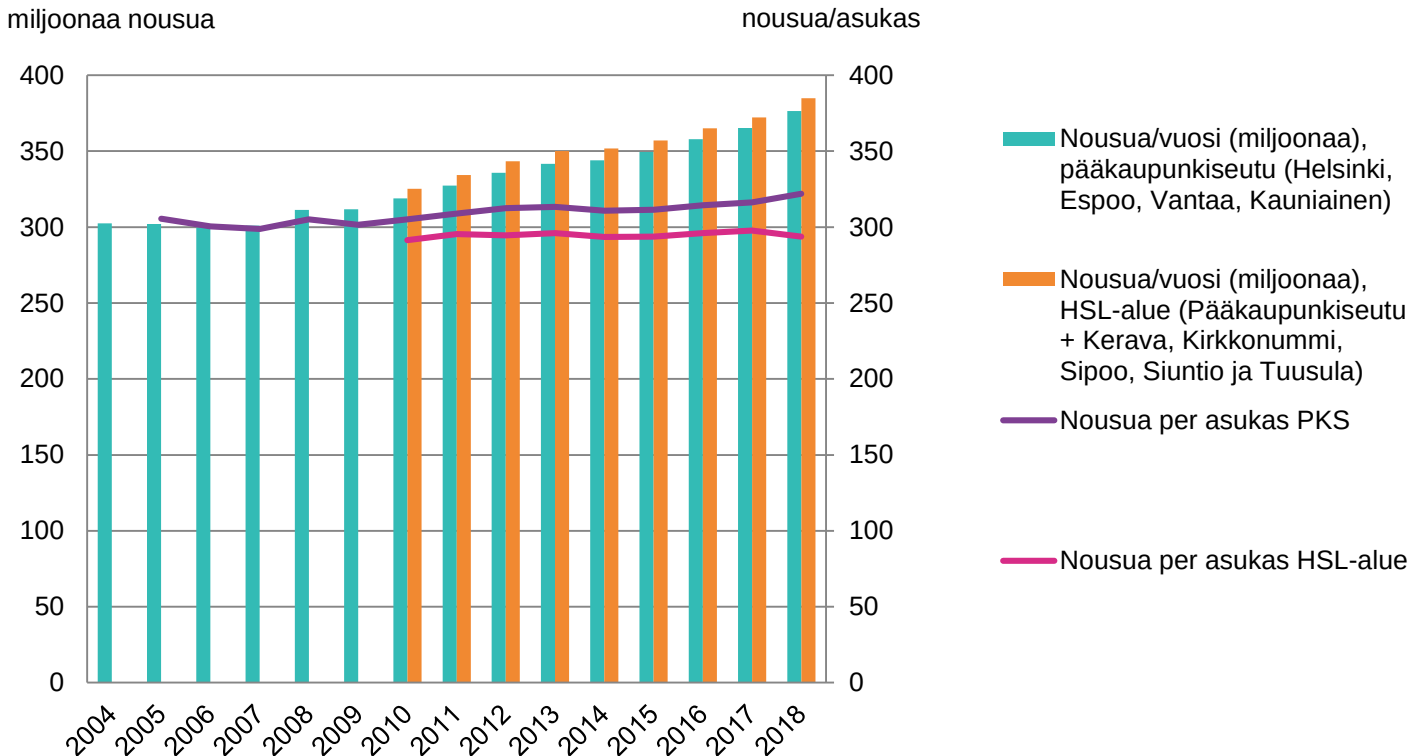
Helsingin seudun asukkaiden seudun sisällä tekemien matkojen kulkutapajakaumat arkipäivänä (matkan pääasiallinen kulkutapa) vuosina 2018 ja 2012.

- Liikkumistutkimus 2018: Kävelyn ja pyöräilyn suosion kasvun vuoksi kestävien kulutapojen – kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen – yhteenlaskettu osuus Helsingin seudun asukkaiden tekemistä matkoista kasvoi kolmella prosenttiyksiköllä: syksyllä 2012 kestävien kulutapojen osuus oli 57 prosenttia ja syksyllä 2018 60 prosenttia.

Sopimuskaudella HSL-alueen nousujen määrä kasvoi 5,4 % (2016-2018).

Nousuja HSL-liikenteessä tehtiin 365 miljoonaa vuonna 2016, 372 miljoonaa vuonna 2017 ja 385 miljoonaa vuonna 2018.

Joukkoliikenteen nousijamäärä HSL-alueella (Kerava 2006 alkaen, Kirkkonummi 2007 alkaen, Sipoo 2012 alkaen, Siuntio 2016 lähtien ja Tuusula 2018 lähtien). Indikaattori mittaa HSL-alueen joukkoliikenteen matkustajamäärän (nousujen määrä joukkoliikennevälineisiin) muutoksia vuositasona. Määrä sisältää raitiovaunun, metron, bussit sekä lähijunien osalta HSL-alueen nousut. Mukaan ei ole laskettu Suomenlinnan lautan nousuja.

Kestävien kulkutapojen palvelutaso on parantunut sopimuskaudella

- HSL-liikenteessä nousujen määrä kasvoi sopimuskaudella 5,4 % ollen 385 miljoonaa nousua vuonna 2018. Kunnat rahoittavat joukkoliikenteen subvention lähes täysimääräisesti.
- Merkittäviä palvelutasoon vaikuttavia tekijöitä:
 - Metro alkoi liikennöidä Matinkylään ja Tapiolaan 18.11.2017. Etelä-Espoon ja Kirkkonummen liityntäliikenne alkoi 3.1.2018.
 - Kaupunkipyörät ovat olleet huikea menestys. Vuonna 2016, kun kaupunkipyöräpalvelu aloitti Helsingissä, pyörillä poljettiin yli 400 000 matkaa. Kausikäyttäjiä oli yli 10 000. 2018 palvelu laajeni Espooseen ja koko kauden käyttäjäksi rekisteröityneitä palvelulla oli n. 48 500. Pyörillä poljettiin yli 3 milj. matkaa. Vuonna 2019 kaupunkipyöräpalvelu laajenee Helsingissä itään ja pohjoiseen. Vantaalla kaupunkipyörät otetaan käyttöön vuonna 2019.
 - HSL:n raitioliikenteen linjastouudistus toteutettiin elokuussa 2017.
 - Kaikki HSL-lähijunaliikenne ajetaan uudella esteettömällä Sm5-junakalustolla, jota on 81 yksikköä.
- Tuusula ja Siuntio liittyivät HSL:ään vuoden 2018 alussa.
- HSL-alueen ulkopuolella palvelutason kehitys vaihtelee kunnittain.
- Ensimmäisiä uuden tyyppisiä liikennepalveluja on tullut markkinoille.

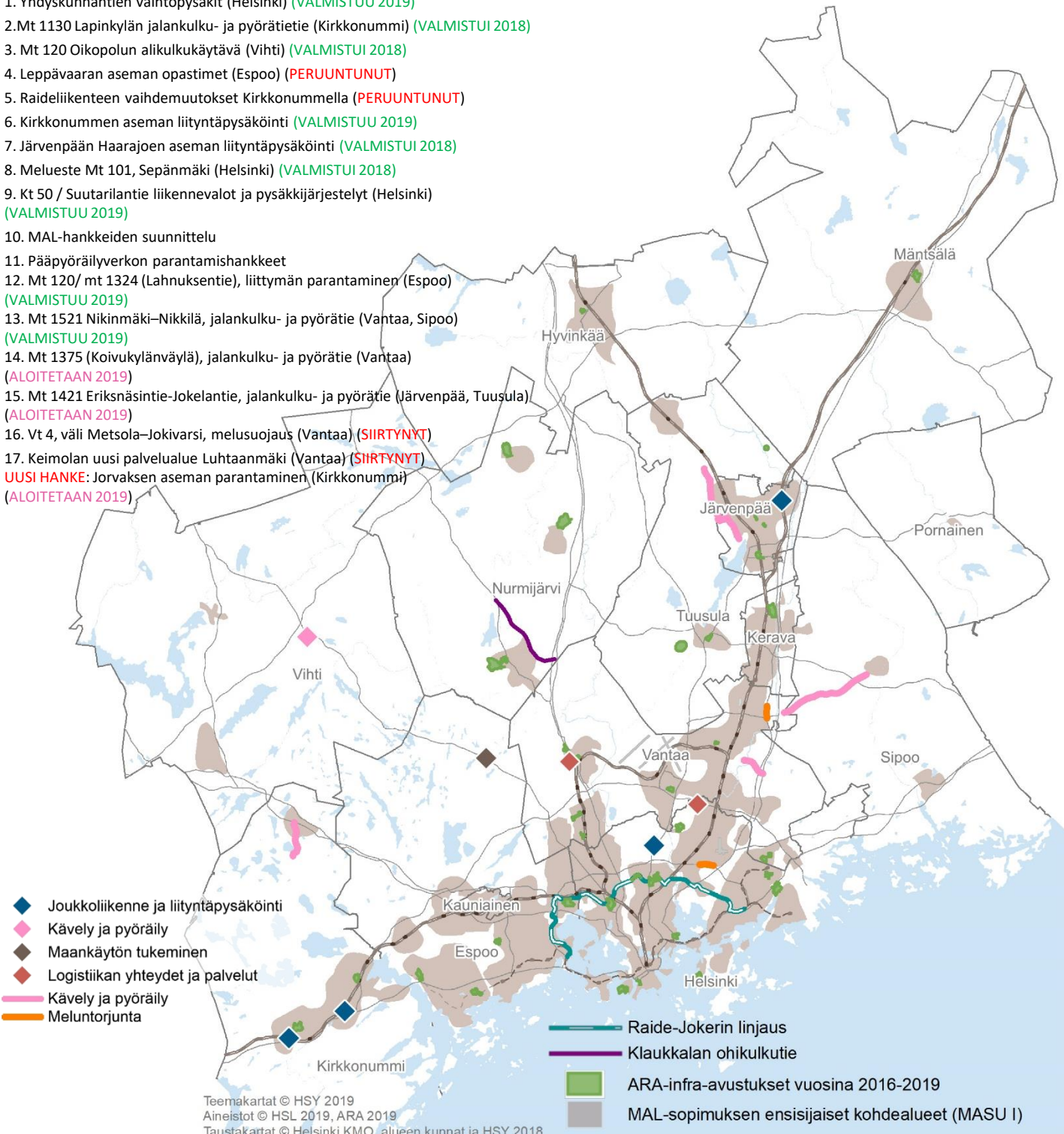

KUHA-toteutusohjelma ja kunnallistekniikan avustukset

Pienillä kustannustehokkailla hankkeilla (KUHA) edistetään muun muassa kävelyn, pyöräilyn, joukkoliikenteen sekä liityntäpysäköinnin edellytyksiä seudun eri osissa. ARA:n myöntämät kunnallistekniikan avustukset kohdistuvat ensisijaisille kohdealueille.

KUHA-hankkeet

1. Yhdyskunnantien vaihtopysäkit (Helsinki) (VALMISTUU 2019)
 2. Mt 1130 Lapinkylän jalankulku- ja pyörätietie (Kirkkonummi) (VALMISTUI 2018)
 3. Mt 120 Oikopolun alikulkukäytävä (Vihti) (VALMISTUI 2018)
 4. Leppävaaran aseman opastimet (Espoo) (PERUUNTUNUT)
 5. Raideliikenteen vaihdemuutokset Kirkkonummella (PERUUNTUNUT)
 6. Kirkkonummen aseman liityntäpysäköinti (VALMISTUU 2019)
 7. Järvenpään Haaraojen aseman liityntäpysäköinti (VALMISTUI 2018)
 8. Meluste Mt 101, Sepänmäki (Helsinki) (VALMISTUI 2018)
 9. Kt 50 / Suutarilantie liikennevalot ja pysäkkijärjestelyt (Helsinki) (VALMISTUU 2019)
 10. MAL-hankkeiden suunnittelu
 11. Pääpyöräilyverkon parantamishankkeet
 12. Mt 120/ mt 1324 (Lahnuksentie), liittymän parantaminen (Espoo) (VALMISTUU 2019)
 13. Mt 1521 Nikinmäki-Nikkilä, jalankulku- ja pyörätie (Vantaa, Sipoo) (VALMISTUU 2019)
 14. Mt 1375 (Koivukylänväylä), jalankulku- ja pyörätie (Vantaa) (ALOITETAAN 2019)
 15. Mt 1421 Eriksnäslintie-Jokelantie, jalankulku- ja pyörätie (Järvenpää, Tuusula) (ALOITETAAN 2019)
 16. Vt 4, väli Metsola-Jokivarsi, melusuojaus (Vantaa) (SIIRTYNUT)
 17. Keimolan uusi palvelualue Luhtaanmäki (Vantaa) (SIIRTYNUT)
- UUSI HANKE:** Jorvaksen aseman parantaminen (Kirkkonummi) (ALOITETAAN 2019)

Liityntäpysäköintiä ei ole onnistuttu MAL-sopimuksella edistämään

- Helsingin seudun liityntäpysäköinnin toimenpideohjelma (8/2017 HSL) hyväksyttiin HLJ-toimikunnassa 30.3.2017. Työssä päivitettiin liityntäpysäköintialueiden seudullisuusluokitukset sekä seudullisesti merkittävien alueiden tavoitepaikkamäärät vuoteen 2025.
 - Seudullisesti merkittävälle alueelle on suunnitteilla n. 2 900 ap ja noin 4 300 pp. Lisäksi HLJ 2015 –tavoitteen saavuttamiseksi tarvittaisiin seudullisesti merkittävälle alueelle n. 900 ap ja 2400 pp lisää.
- MAL-sopimuksen liityntäpysäköinnin kustannusjakoperiaatteen mukaisesti seudun kunnat ja valtio rahoittavat liityntäpysäköinti-investointeja yhdessä.
- Useat kunnat ovat käynnistäneet neuvotteluja LIIPY-kohteiden (mm. Kalasatama ja Kerava) kustannusten jaosta sopimiseksi. Valtion rahoitusta ei ole onnistuttu hankkeille löytämään, joten kustannus- ja vastuujako on jäänyt toteutumatta.
- Eduskunta antoi 15.2.2019 liikenteen palveluista annetun lain muutoksen, jossa mm. edellytetään julkisen liikenteen liityntäpysäköintiä tarjoavan yrityksen tai yhteisön tarjoamaan liityntäpysäköintiä tasapuolisin ehdoin kaikkien liikkumis- ja yhdistämispalvelun tarjoajien asiakkaille. Lakimuutos edellyttää pysäköinnin järjestäjältä tunnistautumismatkaa, joka ei aseta käyttäjiä eriarvoiseen asemaan sen perusteella, minkä palveluntarjoajan kautta asiakas on tietyn julkisen liikenteen matkan hankkinut. Kuntasektori ei ole pitänyt lakimuutosta perusteltuna, sillä muutos voi johtaa liityntäpysäköintialueiden käyttöön muillekin kuin joukkoliikenneasiakkaille.
- HSL-sovelluksen lipuilla pääsee tunnistautumaan liityntäpysäköintiin vuoden 2019 aikana.

Sopimuksen liikenneinvestointien toteutus on edennyt

- Raide-Jokerin allianssi aloitti toimintansa vuoden 2017 lopussa. Tavoitteena on, että Raide-Jokerin rakentaminen alkaisi kesällä 2019 ja liikenne 6/2024.
 - Allianssin kehitysvaiheessa (tammikuun 2019) hankkeen kustannukset nousivat 386 milj. euroon. Tarkennetun hankesuunnitelman mukainen rahoitustarve hyväksyttiin Helsingin kaupunginhallituksessa 2/2019 ja valtuustossa 3/2019 sekä Espoon kaupunginhallituksessa 4/2019 ja Espoon valtuustossa 4/2019.
- Klaukkalan ohikulkutien tiesuunnitelman hyväksymispäätös ja asemakaava saivat lainvoiman. Rakentaminen aloitettiin helmikuussa 2019 ja tie valmistuu liikenteelle syksyllä 2021.
- Pisara-radon ratasuunnitelma ja hankearviointi valmistui 2017. MAL 2019 -suunnittelussa määriteltiin polku Helsinki-Pasila -rautatiejärjestelmän kehittämisestä kokonaisuutena. Liikennöinnin vaihtoehtoja on selvitetty vuoden 2019 alkupuolella ja tarkastelujen pohjalta määritelty Pisara+ -toimenpidepaketti LVM:n, Väyläviraston, Helsingin ja Vantaan kaupunkien, ja HSL:n yhteistyönä.

Tiemaksuja on tarkasteltu

- Parlamentaarinen työryhmä tarkasteli ruuhkamaksuja alkuvuodesta 2018. Valtion maanteiden ja kuntien katuverkon osalta käyttäjämaksujen käyttöönotto edellyttäisi lainsäädäntömuutoksia. Työryhmä ei ottanut kantaa käyttäjämaksuihin maantiellä tai katuverkolla, vaan totesi, että näiden tarve tulee arvioida erikseen.
- Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL 2019 -suunnitelmassa tiemaksut ovat mukana yhtenä merkittävänä ja tehokkaana keinona vähentää ajoneuvoliikenteen päästöjä. Suunnitelmassa esitetään, että valtio valmistelee tiemaksujen käyttöönottamisen mahdollistavaa lainsäädäntöä, ja että seutu ja valtio yhdessä suunnittelevat ja arvioivat Helsingin seudulle toteuttamiskelpoista tieliikenteen hinnoittelujärjestelmää, joka on riittävän tehokas/vaikuttava päästövähennysten kannalta. Liikenteen hinnoittelun osalta selvitykset optimaalisista malleista, vaikutusarvioinnit ja vaadittava lainsäädäntö laaditaan ensin ja päätökset seudulla tehdään näiden jälkeen.

Toimet, joita osapuolet yhteistyössä edistävät - Toteutuminen

Lisätietoja seurannasta

Yhteentoimivan tunnistepohjaisen lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönotto		HSL kehittää tunnistepohjaista lippu- ja maksujärjestelmää yhdessä LMJ oy:n, Turun, Oulun ja Tampereen kanssa. LVM myönsi 2019 0,6 milj.e kehittämisprojektiin.
Reaaliaikaisen matkustajainformaation kattavuutta ja laatua, avoimen datan ja rajapintojen käyttöä ja avoimeen sovelluskoodiin perustuvia ratkaisuja		Reaaliaikainen Reittiopas käynnissä ja liikennepalvelulain edellyttämät rakenteet kunnossa. HSL avasi kertalippurajapinnan 2.4.2018 ja puolesta-asioinnin mahdollistavan rajapinnan 30.11.2018.
Matkaketjujen toimivuutta kansainvälisessä ja valtakunnallisessa liikenteessä erityisesti solmu- ja vaihtokohteissa		Lähi- ja kaukojunaliikenteen integraatio etenee solmuissa. HSL on mahdollistanut lippujensa myynnin avoimien rajapintojen avulla. Palvelua, joka yhdistäisi kattavasti lähi- ja kaukoliikenteen matkojen tietoja, ei ole, koska markkinaehtoisen liikenteen aikataulutiedot eivät päivitty matka.fi:hin.
Helsinki-Vantaan lentokenttäaluetta kehitetään maamme merkittävimpänä kansainvälisenä lentokenttänä		Finavia sai EU-rahoitusta uudelle multimodaalille matkakeskus-hankkeelleen. 2017 käynnistyneessä lentoliikenneverkostossa on mukana yksityisen, julkisen ja 3. sektorin toimijoita.
Toimivien seudullisten joukkoliikennepalvelujen toteutumista ja yhtenäisen joukkoliikennealueen muodostumista seudulle		Tuusula ja Siuntio liittyivät HSL-alueeseen 1.1.2018. HSL:n vyöhykeuudistus toteutui 27.4.2019.
Raskaan liikenteen pysäköintiä koskevien seudullisten linjausten laadintaa		Raskaan liikenteen toteutus- ja vastuunjakomalli on määritelty. Rekkaparkkien toteutus kangertelee.
Uusien käyttövoimien lisääminen joukkoliikenteessä		HSL-liikenteeseen tulee kilpailutuksen tuloksena 35 uutta sähköbussia 2020. ELY-keskuksen joukkoliikennehankinnoissa kalustovaatimuksia tiukennetaan vähitellen. Markkinaehtoisessa liikenteessä ei ole kalustovaatimuksia.
Valtion liikenteeseen kohdistuvia rahoitusvälineitä ja tukia ohjataan kokonaisuutena, jotta vaikuttavuus paranee. Toteuttamis- ja rahoitusohjelmat sovitaan sopijaosapuolten yhteistyöprosessina osana jatkuvaa liikennejärjestelmäsuunnittelua.		Kokonaisrahoitusnäkökulmaa on tarkennettu MAL 2019 –suunnitelman laadinnan aikana.
Syvennetään kuntien yhteistyötä M,A,L suunnittelussa		HSL:n hallitus hyväksyi MAL 2019-suunnitelman 26.3.2019 ja HSYK 28.3.2019. KUUMA-johtokunta hyväksyi MAL 2019 -suunnitelman 23.5.2019.

Lähteet:

- Asuntotuotanto- ja kaavoitustiedot: Helsingin seudun kunnat, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY ja Uudenmaan liitto
- Kaavavarantotiedot: HSY:n SeutuRAMAVA I/2019 ja KUUMA-kunnat
- MAL 2019 –suunnitteluprosessia koskevat tiedot: valmistelusta vastaavat
- Valtion toimenpiteitä koskevat tiedot: ympäristöministeriö, Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA, A-Kruunu Oy, valtiovarainministeriö, Senaatti-kiinteistöt Oy, oikeusministeriö
- Liikenteen tiedot: Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä HSL, liikenne- ja viestintäministeriö, Väylä, Traficom, Traffic Management Finland ja Uudenmaan ELY-keskus

Lisätiedot:

MAL-sihteeristön puheenjohtaja, asuntoneuvos
Tommi Laanti, ympäristöministeriö
Puh. 0295 250 146, tommi.laanti@ym.fi

Aineistot verkossa:

www.hsy.fi / maankäyttö ja asuminen

www.ym.fi / maankäyttö ja rakentaminen